

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
01.01.2008
31.08.2008

Sotsiaalhoolekande seadus

Vastu võetud 08.02.1995
[RT I 1995, 21, 323](#)
jõustumine 01.04.1995

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.06.1996	RT I 1996, 49, 953	26.07.1996
17.04.1997	RT I 1997, 35, 538	19.05.1997
15.10.1997	RT I 1997, 77, 1309	21.11.1997
12.04.2000	RT I 2000, 33, 198	01.04.2000
terviktekst RT paberandjal	RT I 2001, 98, 617	
09.10.2001	RT I 2001, 85, 509	01.01.2002 , osaliselt 1.01.2003
05.06.2002	RT I 2002, 53, 336	01.07.2002
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
20.06.2002	RT I 2002, 64, 393	20.07.2002
16.10.2002	RT I 2002, 90, 521	01.01.2003
07.08.2003	RT I 2003, 58, 388	05.09.2003
12.11.2003	RT I 2003, 75, 498	01.01.2004
21.01.2004	RT III 2004, 5, 45	21.01.2004
17.12.2003	RT I 2003, 88, 591	01.01.2004
07.04.2004	RT I 2004, 27, 180	01.05.2004
08.12.2004	RT I 2004, 89, 603	01.01.2005
08.12.2004	RT I 2004, 89, 604	01.04.2005
08.12.2004	RT I 2004, 89, 605	01.01.2005
27.01.2005	RT I 2005, 9, 34	09.02.2005
16.03.2005	RT I 2005, 18, 106	08.04.2005
13.04.2005	RT I 2005, 24, 181	01.11.2005
16.06.2005	RT I 2005, 38, 299	17.07.2005 , osaliselt 1.11.2005
15.06.2005	RT I 2005, 39, 308	01.01.2006
28.09.2005	RT I 2005, 54, 430	01.01.2006
12.10.2005	RT I 2005, 57, 451	18.11.2005
14.12.2005	RT I 2006, 2, 3	01.07.2006
17.05.2006	RT I 2006, 26, 191	01.08.2006
15.11.2006	RT I 2006, 55, 405	01.01.2007 , osaliselt 1.02.2007
16.11.2006	RT I 2006, 55, 409	01.07.2007
15.11.2006	RT I 2006, 55, 405	01.01.2007 , osaliselt 1.02.2007, 1.08.2007
15.11.2006	RT I 2006, 55, 405	01.01.2007 , osaliselt 1.02.2007, 1.08.2007, 1.01.2008
14.06.2007	RT I 2007, 45, 320	20.07.2007

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse ülesanne

(1) Seadus sätestab sotsiaalhoolekande organisatsioonilised, majanduslikud ja õiguslikud alused ning reguleerib sotsiaalhoolekandes tekkivaid suhteid.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354) sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 2. Mõisted

Käesolevas seaduses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) sotsiaalhoolekanne - sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi osutamise või määramisega seotud toimingute süsteem;
- 2) toimetulek - isiku või perekonna füüsiline või psühhosotsiaalne võime igapäevases elus toime tulla;
- 3) sotsiaalteenus - isiku või perekonna toimetulekut soodustav mitterahaline toetus;
- 4) sotsiaaltoetus - isiku või perekonna toimetuleku soodustamiseks antav rahaline toetus;
- 5) muu abi - sotsiaalse keskkonna parandamisele ja sotsiaalse turvalisuse suurendamisele suunatud tegevus;
- 6) sotsiaalkorter - munitsipaalomandis olev eluruum sotsiaalteenust vajavale isikule;
- 7) sotsiaalregister - ühesuguseid mõisteid ja ühtseid klassifikaatoreid kasutav andmekogu sotsiaalteenust, sotsiaaltoetust või muud abi taotlevate isikute kohta;
- 8) kohalik sotsiaalregister - valla- või linnavalitsuses peetav sotsiaalregister;
- 9) riiklik sotsiaalregister - üleriigiline hajutatud register valla- või linnavalitsuses peetavatest sotsiaalregistritest;
- 9¹) lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteem – infosüsteem lapsehoiuteenuse kättesaadavuse tagamiseks ja kasutamise toetamiseks;
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.08.2007]
- 10) hoolekandetöötaja - sotsiaalhoolekandes töötav vastava ettevalmistusega isik;
- 11) sotsiaaltöötaja - vastava erialase ettevalmistusega kõrgharidusega isik;
- 12) vältimatu sotsiaalabi - piisavate elatusvahenditeta isiku olukorrale vastavad hädavajalikud sotsiaalhoolekandelised abinõud, mis tagavad vähemalt toidu, riietuse ja ajutise peavarju.

§ 3. Sotsiaalhoolekande põhimõtted ja ülesanded

(1) Sotsiaalhoolekande põhimõteteks on:

- 1) inimõiguste järgimine;
- 2) isiku vastutus enda ja oma perekonnaliikmete toimetuleku eest;
- 3) abi andmise kohustus, kui isiku ja perekonna võimalused toimetulekuks ei ole piisavad;
- 4) isiku ja perekonna toimetuleku soodustamine.

(2) Sotsiaalhoolekande ülesanneteks on isikule või perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isiku sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

§ 4. Sotsiaalhoolekande subjekt

(1) Sotsiaalteenuseid, sotsiaaltoetusi ja muud abi on õigus saada:

- 1) Eesti alalisel elanikul;
- 2) Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel elaval välismaalasel;
- 3) Eestis viibival rahvusvahelise kaitse saajal.

(2) Käesoleva seaduse §-s 23¹ sätestatud toetusele on õigus Eestis seaduslikul alusel viibival isikul, kes vastab nimetatud paragrahvis sätestatud tingimustele.

(3) Vältimatut sotsiaalabi on õigus saada igal Eestis viibival isikul.
[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

2. peatükk SOTSIAALHOOLEKANDE KORRALDUS

§ 5. Sotsiaalhoolekande korraldamine

- (1) Sotsiaalhoolekannet korraldavad sotsiaalminister, maavanemad ja kohalik omavalitsus.
- (2) Riiklikku sotsiaalhoolekannet korraldavad sotsiaalminister ja maavanemad.
- (3) Maavanem korraldab maakonnas riiklikku sotsiaalhoolekannet maavalitsuse vastava osakonna kaudu.

(4) Omavalitsuse sotsiaalhoolekannet korraldab valla- või linnavalitsus.

(5) [Kehtetu – RT I 2001, 85, 509- jõust. 01.01.2002]

§ 6. Sotsiaalministri ülesanded sotsiaalhoolekande juhtimisel ja korraldamisel

Sotsiaalministri ülesanded sotsiaalhoolekande juhtimisel ja korraldamisel on:

- 1) riigi sotsiaalhoolekandepoliitika väljatöötamine;
  - 2) sotsiaalhoolekannet reguleerivate seaduste ja muude õigusaktide eelnõude väljatöötamine;
  - 3) sotsiaalhoolekande riiklike programmide ja projektide väljatöötamine ning nende koordineerimine ja korraldamine;
  - 4) hoolekandetöötajate koolitusstandardi määramine, koolituse korraldamises osalemine;
  - 5) riigi invakutseõppeasutuste haldamine ;
  - 6) proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite tootmise ja hankimise organiseerimine ning vastava nõudluse väljaselgitamine;
  - 7) sotsiaalhoolekandevalase informatsiooni kogumine, analüüsimine ja teabe edastamine riigi elanikkonnale;
  - 8) riikliku sotsiaalregistri korraldamine ja riigi sotsiaalstatistika pidamine ;
  - 8¹) sotsiaalhoolekandevalaste statistiliste aruannete vormide ja nende esitamise korra kehtestamine ;
  - 9) kohalikele omavalitsustele sotsiaalhoolekandeks täiendavate rahaliste vahendite taotlemine;
  - 10) eestkostetasutuste tööd reguleerivate õigusaktide eelnõude väljatöötamine;
  - 11) lapsendamise korraldamine välisriikidest ja välisriikidesse ning vastava registri pidamine;
  - 12) sotsiaalhoolekandetasutuste ja hoolekandetöötajate litsentsimine;
  - 13) muude seaduste ja õigusaktidega temale pandud sotsiaalhoolekandevalaste ülesannete täitmine.
- [RT I 2004, 89, 605- jõust. 01.01.2005]

§ 7. Maavanema ülesanded sotsiaalhoolekande korraldamisel

(1) Maavanema ülesandeks sotsiaalhoolekande korraldamisel on koostöös kohalike omavalitsusorganite ning teiste juriidiliste ja füüsiliste isikutega oma pädevuse piires:

- 1) maakonna sotsiaalhoolekandepoliitika väljatöötamine;
  - 2) sotsiaalhoolekande programmide ja projektide väljatöötamine, nende koordineerimine ja korraldamine maakonnas;
  - 3) maakonna hoolekandetöötajate koolituse korraldamine;
  - 4) maakonnas asuvate riigi sotsiaalhoolekandetasutuste haldamine;
  - 5) proteeside, ortopeediliste ja muude abivahenditega varustamise korraldamine maakonnas;
  - 6) maakonna sotsiaalhoolekandevalase informatsiooni kogumine ja analüüsimine ning teabe edastamine valla- ja linnavalitsustele ning elanikkonnale;
  - 6¹) maakonnast sotsiaalhoolekandevalaste statistiliste aruannete kogumine, koondaruannete koostamine ja nende esitamine käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras;
  - 7) kohalikest sotsiaalregistritest laekuva informatsiooni analüüsimine ning edastamine Sotsiaalministeeriumile ;
  - 7¹) asenduskoduteenuse ja riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahastamise korraldamine;
- [RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]
- 8) maakonna eestkostetasutuste töö korraldamine;
  - 9) lapsendamise korraldamine ning vastava registri pidamine;
  - 10) muude seaduste ja õigusaktidega temale pandud sotsiaalhoolekandevalaste ülesannete täitmine.

(2) Maavanem või tema volitatud isik teostab järelevalvet maakonnas osutatavate sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi ning riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud sihtotstarbeliste rahaliste vahendite kasutamise üle. Vastav kirjalik ettekanne esitatakse Vabariigi Valitsusele vähemalt kord aastas.

(3) Maavanemal on õigus anda temale käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 pandud ülesande täitmine halduslepinguga üle kohalikule omavalitsusele.

§ 8. Kohaliku omavalitsusüksuse ülesanded sotsiaalhoolekande korraldamisel

Kohaliku omavalitsusüksuse ülesanded sotsiaalhoolekande korraldamisel on:

- 1) kohaliku sotsiaalhoolekande arengukava väljatöötamine valla või linna arengukava osana;
  - 2) sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise korraldamine ning sotsiaaltoetuste määramine ja maksimine;
  - 2¹) sotsiaalhoolekandevalaste statistiliste aruannete koostamine ja nende esitamine maavanemale käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras;
  - 3) kohaliku sotsiaalregistri moodustamine ja pidamine ning sotsiaalregistrist laekuva informatsiooni edastamine Sotsiaalministeeriumi poolt kehtestatud korras ;
  - 4) eestkostetasutuse töö korraldamine.
- [RT I 2004, 89, 605- jõust. 01.01.2005]

§ 9. Sotsiaalhoolekandega hõlmatus

(1) Vallas või linnas elavale isikule on kohustatud sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist korraldama elukohajärgne valla- või linnavalitsus.

(2) Väljaspool oma elukohta viibivale isikule korraldab sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas ta viibib, kooskõlastatult isiku elukoha valla- või linnavalitsusega.

(3) Isikule, kelle elukohta ei saa kindlaks määrata, korraldab sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist see valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas isik abi vajamise ajal asub.

(4) Kinnipidamiskohast vabanenud isikule on sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise korraldajaks valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas isik viimati elas, või kui tema perekonnaliikmed vahetasid elukohta, siis nende juurde elama asumisel perekonnaliikmete elukohajärgne valla- või linnavalitsus.

(5) Välismaalasele, kes ajutiselt viibib Eestis, korraldab vältimatu sotsiaalabi andmist see valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas isik abi vajamise ajal asub.

3. peatükk SOTSIAALTEENUSED

§ 10. Sotsiaalteenused

Sotsiaalteenused on:

- 1) sotsiaalnõustamine;
- 1¹) rehabilitatsiooniteenus;
- 2) proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite andmine;
- 2¹) lapsehoiuteenus;
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]
- 3) koduteenused;
- 4) eluasemeteenused;
- 5) hooldamine perekonnas;
- 5¹) asenduskoduteenus;
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]
- 6) hooldamine hoolekandeesutuses;
- 7) toimetulekuks vajalikud muud sotsiaalteenused.

§ 10¹. Sotsiaalteenuse osutamise keeld

Sotsiaalteenuse osutamisel, mille käigus teenust vahetult osutav isik puutub isiklikult kokku teenusel viibiva lapsega, ei tohi lastega töötada isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku § 133 lõike 2 punktis 2, § 141 lõike 2 punktis 1, § 142 lõike 2 punktis 1, § 143 lõike 2 punktis 1, § 143¹ lõike 2 punktis 1, §-des 144–146 või §-des 175–178 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.
[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

§ 11. Sotsiaalnõustamine

(1) Sotsiaalnõustamine on isikule vajaliku teabe andmine sotsiaalsetest õigustest ja seaduslike huvide kaitsmise võimalustest ning abistamine konkreetsete sotsiaalsete probleemide lahendamisel edaspidise toimetuleku soodustamiseks.

(2) Sotsiaalnõustajaks on selleks tööks eriettevalmistuse saanud hoolekandetöötaja.

(3) Vallas või linnas korraldab sotsiaalnõustamist vastav valla- või linnavalitsus.

§ 11¹. Rehabilitatsiooniteenus

Rehabilitatsiooniteenus on isiku iseseisva toimetuleku, sotsiaalse integratsiooni ja töötamise või tööle asumise soodustamiseks osutatav teenus, mille raames:

- 1) koostatakse isikule puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse (RT I 1999, 16, 273; 2002, 39, 245; 61, 375) §-s 2¹ sätestatud nõuetele vastav isiklik rehabilitatsiooniplaan (edaspidi *rehabilitatsiooniplaan*) kehtivusega kuus kuud kuni kolm aastat;
- 2) osutatakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud loetelus nimetatud ning rehabilitatsiooniplaanis märgitud teenuseid;

3) juhendatakse isikut, kuidas rehabilitatsiooniplaanis kirjeldatud tegevusi ellu viia.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11². Riigi osutatava rehabilitatsiooniteenuse saamiseks õigustatud isikud

(1) Õigus riigi osutatavale rehabilitatsiooniteenusele on:
1) isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses;
2) puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2¹ lõikes 2 nimetatud isikul;
3) alaealiste komisjoni otsusel alaealise mõjutusvahendite seaduse (RT I 1998, 17, 264; 2002, 82, 479; 90, 521; 2003, 26, 156; 2004, 30, 206; 46, 329) § 1 lõigetes 2 ja 3 nimetatud isikul;
4) 16-aastaselt kuni riikliku pensionikindlustuse seaduse (RT I 2001, 100, 648; 2002, 53, 336 ja 338; 61, 375; 2003, 20, 116; 48, 343; 82, 549; 88, 589; 2004, 16, 120; 89, 604 ja 608) §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud psüühikahäirega isikul, kelle töövoime kaotus on vähemalt 40 protsenti.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule rehabilitatsiooniteenuse raames osutatavate teenuste loetelu, teenuste hinnad ning ühel kalendriaastal riigi finantseeritava rehabilitatsiooniteenuse maksimaalse maksumuse ühe isiku kohta [kehtestab Vabariigi Valitsus](#) .

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule ja vajaduse korral lõike 1 punktides 1–3 nimetatud alla 16-aastase isiku esindajale osutatava majutuse hinnad ning ühel kalendriaastal riigi finantseeritava majutuse maksimaalse maksumuse ühe isiku kohta, kui rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks on otstarbekas isiku ööpäevaringne viibimine rehabilitatsiooniteenuse osutamise kohas, [kehtestab Vabariigi Valitsus](#) .

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule ja vajaduse korral tema esindajale, kelle elukohad asuvad väljaspool kohaliku omavalitsuse üksust, kus on rehabilitatsiooniteenuse osutamise asukoht, sõidukulude hüvitamise tingimused ja korra [kehtestab Vabariigi Valitsus](#) .
[RT I 2005, 38, 299- jõust. 01.11.2005]

§ 11³. Rehabilitatsiooniteenuse osutamine

(1) Käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikutele rehabilitatsiooniteenuse osutamise tagab Sotsiaalkindlustusamet.

(2) Rehabilitatsiooniteenust osutavad käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikutele ka need valitsusasutuste hallatavad asutused, kellel rehabilitatsiooniteenuse osutamine on põhimäärusejärgne ülesanne ning kes on registreeritud rehabilitatsiooniteenuse osutajana majandustegevuse registris majandustegevuse registri seaduse (RT I 2004, 12, 79) tähenduses.

(3) Rehabilitatsiooniteenuse osutamist käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikutele finantseeritakse riigieelarvest Sotsiaalkindlustusameti eelarve kaudu.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11⁴. Rehabilitatsiooniteenuse osutamise täitmiseks volitamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet võib rehabilitatsiooniteenuse osutamise halduslepinguga volitada täitmiseks ühele või mitmele majandustegevuse registris majandustegevuse registri seaduse tähenduses rehabilitatsiooniteenuse osutajana registreeritud füüsilisest isikust ettevõtjale, juriidilisele isikule või kohaliku omavalitsuse asutusele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud halduslepingu sõlmimisele kohaldatakse halduskoostöö seaduses (RT I 2003, 20, 117; 82, 552; 2004, 53, 367) sätestatud, välja arvatud halduskoostöö seaduse § 5, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(3) Rehabilitatsiooniteenuse osutamise täitmiseks volitamise otsustab ning halduslepingu sõlmib Sotsiaalkindlustusameti peadirektor.

(4) Sotsiaalkindlustusamet avaldab teate halduslepingu sõlmimise kavatsuse kohta vähemalt ühes üleriigilise levikuga päevalehes arvestusega, et rehabilitatsiooniteenuse osutajale jääks taotluse esitamiseks mõistlik aeg alates teate avaldamisest päevalehes ning Sotsiaalkindlustusameti veebiaadressil.

(5) Rehabilitatsiooniteenuse osutaja esitab ühe kuu jooksul pärast riigieelarve vastuvõtmist Sotsiaalkindlustusametile halduslepingu sõlmimiseks kirjaliku taotluse.

(6) Sotsiaalkindlustusamet sõlmib halduslepingu rehabilitatsiooniteenuse osutajatega, kes vastavad käesolevas seaduses ja halduskoostöö seaduses sätestatud nõuetele, kolme kuu jooksul pärast riigieelarve vastuvõtmist.

(7) Sotsiaalkindlustusamet võib teha rehabilitatsiooniteenuse osutajaga halduslepingu sõlmimisest keeldumise otsuse, kui:

- 1) rehabilitatsiooniteenuse osutaja ei vasta käesolevas seaduses või halduskoostöö seaduses sätestatud nõuetele;
  - 2) Sotsiaalkindlustusamet ja rehabilitatsiooniteenuse osutaja ei jõua kokkuleppele lepingu tingimustes, välja arvatud käesolevas seaduses sätestatud rehabilitatsiooniteenuse osutamisele kehtestatud nõuded ja rehabilitatsiooniteenuse osutamise tasu;
  - 3) rehabilitatsiooniteenuse osutaja on rikkunud eelmises rehabilitatsiooniteenuse osutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud lepingus kokkulepitud tingimusi.
- [RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11⁵. Rehabilitatsiooniteenuse osutamise täitmiseks volitamise haldusleping

(1) Halduslepinguga kohustub rehabilitatsiooniteenuse osutaja osutama käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikutele rehabilitatsiooniteenust ja lepingupoolte kokkuleppel vajaduse korral ka majutust rehabilitatsiooniteenuse saajale ning käesoleva seaduse § 11² lõike 1 punktides 1–3 nimetatud alla 16-aastase isiku esindajale ning Sotsiaalkindlustusamet kohustub tasuma rehabilitatsiooniteenuse osutajale lepingus kokkulepitud korras pärast isikule rehabilitatsiooniteenuse osutamist käesoleva seaduse § 11² lõike 2 alusel kehtestatud määrades.

(2) [Rehabilitatsiooniteenuse osutaja poolt rehabilitatsiooniteenuse kulude hüvitamiseks esitatava arve vormi ning arve alusel kulude hüvitamise korra ja tingimused kehtestab sotsiaalminister](#) .

(3) Halduslepingus võib kokku leppida, et rehabilitatsiooniteenuse osutaja osutab rehabilitatsiooniteenust ainult käesoleva seaduse § 11² lõike 1 punktis 1, 2, 3 või 4 nimetatud isikutele.

(4) Lisaks halduskoostöö seaduses sätestatud tingimustele määratakse halduslepingus kindlaks tähtaeg, mille jooksul rehabilitatsiooniteenuse osutaja on kohustatud käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikutele rehabilitatsiooniteenust osutama.

[RT I 2005, 38, 299- jõust. 01.11.2005]

§ 11⁶. Rehabilitatsiooniteenuse taotlemine

(1) Rehabilitatsiooniteenuse saamiseks esitab isik Sotsiaalkindlustusametile taotluse. [Taotluse vormi ning nõutavate dokumentide loetelu kehtestab sotsiaalminister](#) .

(2) Käesoleva seaduse § 11² lõike 1 punktis 3 nimetatud isik esitab rehabilitatsiooniteenuse saamiseks Sotsiaalkindlustusametile alaealiste komisjoni otsuse, milles on mõjutusvahendina määratud rehabilitatsiooniteenuse osutamine.

(3) Käesoleva seaduse § 11² lõike 1 punktis 4 nimetatud isik esitab lisaks taotlusele perearsti või eriarsti tõendid temal psüühikahäire ja somaatilise haiguse või nakkushaiguse esinemise kohta.

(4) Sotsiaalkindlustusamet otsustab, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul, rehabilitatsiooniteenuse osutamise või sellest keeldumise kümne tööpäeva jooksul, arvates taotluse saamisest.

(5) Kui isikul on õigus saada rehabilitatsiooniteenust, väljastab Sotsiaalkindlustusamet talle suunamiskirja rehabilitatsiooniteenuse saamiseks. [Suunamiskirja vormi kehtestab sotsiaalminister](#) .

(6) Kui isik ei pöördu alates suunamiskirja saamisest 21 kalendripäeva jooksul rehabilitatsiooniteenuse saamiseks rehabilitatsiooniteenuse osutaja poole, ei ole tal enam õigust selle suunamiskirja alusel rehabilitatsiooniteenust saada.

(7) Sotsiaalkindlustusamet võib isiku taotlusel ennistada rehabilitatsiooniteenuse saamiseks rehabilitatsiooniteenuse osutaja poole pöördumise tähtaja, kui see on mööda lastud mõjuval põhjusel.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11⁷. Rehabilitatsiooniteenuse osutamise järjekord

(1) Rehabilitatsiooniteenuse osutaja paneb rehabilitatsiooniteenuse osutaja poole suunamiskirja alusel pöördunud ja rehabilitatsiooniteenuse osutamist ootavad käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikud rehabilitatsiooniteenuse saamiseks järjekorda, koostades sellekohase nimekirja.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nimekirja märgitakse:

- 1) isiku nimi;
- 2) Sotsiaalkindlustusameti suunamiskirja number ning väljaandmise kuupäev;
- 3) teenus või teenused, mida isikule rehabilitatsiooniteenuse raames osutatakse;
- 4) tähtpäev või tähtaeg, millal isikule rehabilitatsiooniteenust osutatakse.

(3) Sotsiaalkindlustusametil on õigus igal ajal nõuda rehabilitatsiooniteenuse osutajalt rehabilitatsiooniteenuse osutamise järjekorda näitava nimekirja tutvumiseks esitamist.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11⁸. Rehabilitatsiooniteenuse osutajana tegutsemine

(1) Rehabilitatsiooniteenust võib osutada füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse asutus või valitsusasutuse hallatav asutus, kes on registreeritud rehabilitatsiooniteenuse osutajana majandustegevuse registris.

(2) Sotsiaalkindlustusameti suhtes ei kohaldata majandustegevuse registris rehabilitatsiooniteenuse osutajana registreerimise nõuet.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11⁹. Registreerimine rehabilitatsiooniteenuse osutajana

(1) Füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse asutus või valitsusasutuse hallatav asutus esitab majandustegevuse registris rehabilitatsiooniteenuse osutajana registreerimiseks Sotsiaalkindlustusametile majandustegevuse registri seaduse § 20 lõike 4 alusel kehtestatud registreerimistaotluse.

(2) Lisaks majandustegevuse registri seaduses sätestatule peavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud registreerimistaotluses sisalduma järgmised andmed:

- 1) rehabilitatsioonimeeskonda kuuluva spetsialisti nimi, isikukood või selle puudumisel sünniaeg, kontaktandmed, eriala, haridust või kvalifikatsiooni tõendava dokumendi number ja väljaandja nimi;
- 2) need Vabariigi Valitsuse kehtestatud loetelus nimetatud teenused, mida rehabilitatsiooniteenuse osutaja rehabilitatsiooniteenuse raames osutab;
- 3) rehabilitatsiooniteenuse osutamise asukoha aadress ja muud kontaktandmed.

(3) Registreerimismenetlust majandustegevuse registri seaduse tähenduses teostavaks haldusorganiks on Sotsiaalkindlustusamet.

(4) Registreerimismenetlusele kohaldatakse majandustegevuse registri seaduses sätestatud, arvestades käesolevast seadusest tulenevaid erisusi.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11¹⁰. Registreeringu kustutamine

Lisaks majandustegevuse registri seaduses sätestatule võib Sotsiaalkindlustusamet teha registreeringu kustutamise otsuse, kui rehabilitatsiooniteenuse osutaja jätab järelevalveametniku ettekirjutuses kehtestatud olulise kohustuse täitmata.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11¹¹. Rehabilitatsioonimeeskond

(1) Rehabilitatsiooniteenuse osutaja moodustab rehabilitatsioonimeeskonna.

(2) Rehabilitatsioonimeeskond koosneb vähemalt viiest eri eriala spetsialistist, kellel on:

- 1) riiklikult tunnustatud kõrgharidus psühholoogias või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 2) riiklikult tunnustatud kõrgharidus arstiteaduses või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 3) riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 4) riiklikult tunnustatud kõrgharidus tegevusteraapias või sellele vastav kvalifikatsioon või muu riiklikult tunnustatud kõrgharidus tingimusel, et on läbitud Sotsiaalministeeriumi osalusel korraldatud tegevusterapeudi assistendi täienduskoolituskursus;
- 5) riiklikult tunnustatud keskeriharidus õenduses või riiklikult tunnustatud kõrgharidus õenduses või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 6) riiklikult tunnustatud kõrgharidus füsioteraapias või sellele vastav kvalifikatsioon või füsioterapeudi kutsetunnistus või
- 7) riiklikult tunnustatud kõrgharidus eripedagoogikas, logopeedias või pedagoogikas või sellele vastav kvalifikatsioon.

[RT I 2005, 38, 299- jõust. 17.07.2005]

§ 11¹². Nõuded rehabilitatsiooniplaani koostamisele

(1) Rehabilitatsioonimeeskond koostab isikule tema ja vajaduse korral tema seadusliku esindaja osalemisel rehabilitatsiooniplaani kollegiaalselt.

(2) Somaatilise häire või kahjustusega isikule rehabilitatsiooniplaani koostamisel peab rehabilitatsioonimeeskonda kuuluma füsioterapeut või tegevusterapeut.

(3) Meele- või kõnepuudega või vaimse alaarenguga isikule rehabilitatsiooniplaani koostamisel peab rehabilitatsioonimeeskonda kuuluma eripedagoog või logopeed.

(4) Töövõimelisele 18-aastasele kuni vanaduspensioniealisele isikule rehabilitatsiooniplaani koostamisel peab rehabilitatsioonimeeskonda kuuluma psühholoog, kes on läbinud karjäärinõustamise koolituse.

(5) Kuni 18-aastasele isikule rehabilitatsiooniplaani koostamisel peab rehabilitatsioonimeeskonda kuuluma eripedagoog.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11¹³. Majutamine rehabilitatsiooniteenuse raames

Kui rehabilitatsiooniteenuse osutamise raames on otstarbekas isiku ööpäevaringne viibimine rehabilitatsiooniteenuse osutamise kohas, võib isiku või temaga koos oleva käesoleva seaduse § 11² lõike 1 punktides 1–3 nimetatud alla 16-aastase isiku esindaja majutada:

- 1) haiglas;
- 2) majutusettevõttes, mis vastab turismiseaduse § 19 lõike 4 alusel majutusettevõttele kehtestatud nõuetele vähemalt külaliskorterile kehtestatud nõuete ulatuses või
- 3) hoolekandeesutuses, mis vastab käesoleva seaduse § 17 lõike 7 alusel kehtestatud nõuetele.

[RT I 2005, 38, 299- jõust. 01.11.2005]

§ 11¹⁴. Vaide esitamine rehabilitatsiooniteenuse osutaja tegevuse või tegevusetuse peale

(1) Isik, kes leiab, et rehabilitatsiooniteenuse osutaja teostatud haldusmenetluse käigus või haldusaktiga on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib esitada vaide.

(2) Vaide esitatakse Sotsiaalkindlustusameti juures asuvalle riikliku pensionikindlustuse seaduse § 40 lõike 2 alusel moodustatud vaidluskomisjonile .

(3) Vaide tuleb esitada kolme kuu jooksul, arvates päevast, millal isik vaidlustatavast toimingust või haldusaktist teada sai või oleks pidanud teada saama.

(4) Vaide lahendatakse kolme kuu jooksul, arvates vaide esitamisest vaidluskomisjonile.

(5) Vaidluskomisjoni otsusega mittenõustumise korral võib isik pöörduda halduskohtusse kolme kuu jooksul, arvates vaidluskomisjoni otsuse teatavaks tegemise päevast.

[RT I 2005, 38, 299- jõust. 17.07.2005]

§ 12. Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite andmine

(1) Haiguse, kõrge ea või puude tõttu proteesi, ortopeedilist ja muud abivahendit vajaval isikul on õigus saada vastav abivahend.

(2) Soodustingimustel antavate proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite loetelu ning nende saamise tingimused ja korra kehtestab sotsiaalminister .

§ 12¹. Lapsehoiuteenus

(1) Lapsehoiuteenus on lapse seadusliku esindaja või käesoleva seaduse § 25² lõikes 1 nimetatud hooldaja toimetulekut või töötamist toetav teenus, mille osutamise vältel tagab nimetatud isikute asemel lapse hooldamise, arendamise ja turvalisuse lapsehoiuteenuse osutaja.

(2) Kui lapsehoiuteenust, välja arvatud raske või sügava puudega lapse seaduslikule esindajale või käesoleva seaduse § 25² lõikes 1 nimetatud hooldajale osutatav lapsehoiuteenus, rahastatakse kohaliku omavalitsusüksuse eelarvest, kehtestab lapsehoiuteenust saama õigustatud isikute ringi, lapsehoiuteenuse rahastamise mahu ning lapsehoiuteenuse osutamise tingimused ja korra kohaliku omavalitsusüksuse volikogu.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 12². Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele õigustatud isikud

Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele on õigus raske või sügava puudega lapse seaduslikul esindajal või käesoleva seaduse § 25² lõikes 1 nimetatud hooldajal (edaspidi *lapsehoiuteenusele õigustatud isik*) kuni selle kalendriaasta lõpuni, kui laps saab 18-aastaseks, eeldusel et:

- 1) raske või sügava puudega lapse hooldusteenuste vajadus on kirjas lapse rehabilitatsiooniplaanis;
- 2) lapse hooldamine ei ole samal ajal tagatud teiste sotsiaalteenustega, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 25¹ sätestatud lapse perekonnas hooldamine;
- 3) laps ei viibi samal ajal haridusasutuses.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.02.2007]

§ 12³. Lapsehoiuteenuse osutajana tegutsemine

(1) Täielikult või osaliselt riigi- või kohaliku omavalitsusüksuse eelarvest rahastatavat lapsehoiuteenust võib osutada füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse asutus või valitsusasutuse hallatav asutus, kellel on lapsehoiuteenuse osutaja tegevuskohajärgse maavanema antud kehtiv tegevusluba.

(2) Kui tegevusluba soovitakse taotleda, sõltumata lapsehoiuteenuse osalisest või täielikust rahastamisest riigi- või kohaliku omavalitsusüksuse eelarvest, kohaldatakse sellele käesoleva paragrahvi lõikes 1 ning käesoleva seaduse §-des 12⁷ ja 12⁸ sätestatud nõudeid.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 12⁴. Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele suunamine

(1) Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele õigustatud isik esitab lapsehoiuteenuse saamiseks taotluse koos nõutavate dokumentidega lapse elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele.

(2) Raske või sügava puudega lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus teeb otsuse lapsehoiuteenusele õigustatud isiku riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele suunamise kohta 10 tööpäeva jooksul taotluse ja kõigi nõutavate dokumentide esitamisest arvates.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse vormi ning nõutavate dokumentide loetelu [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#).

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.02.2007]

§ 12⁵. Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutamise haldusleping

(1) Raske või sügava puudega lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus sõlmib lapsehoiuteenusele õigustatud isikuga ja lapsehoiuteenusele õigustatud isiku valitud lapsehoiuteenuse osutajaga halduslepingu riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutamiseks eeldusel, et:

1) raske või sügava puudega lapse elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele on esitatud käesoleva seaduse § 12⁴ lõikes 1 nimetatud dokumendid;

2) raske või sügava puudega lapsele ei ole sama kalendriaasta jooksul osutatud riigi rahastatavat lapsehoiuteenust Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud maksimaalse maksumuse ulatuses;

3) raske või sügava puudega lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus on teinud kindlaks, et nimetatud lapsele ei osutata riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutamisega samal ajal teisi hooldamist tagavaid sotsiaalteenuseid või raske või sügava puudega laps ei viibi samal ajal haridusasutuses.

(2) Kui raske või sügava puudega lapse elukohajärgne kohalik omavalitsus muutub pärast käesoleva seaduse § 12⁴ lõikes 2 nimetatud otsuse tegemist, teavitab lapsehoiuteenusele õigustatud isik uut elukohajärgset valla- või linnavalitsust riigi rahastatava lapsehoiuteenuse taotluse rahuldamise otsusest.

(3) Raske või sügava puudega lapse elukohajärgse kohaliku omavalitsuse muutumisel kohustub kohalik omavalitsus, kus nimetatud laps oli viimati registreeritud, kandma raske või sügava puudega lapse uue elukohajärgse kohaliku omavalitsuse taotlusel üle raske või sügava puudega lapse riigi rahastatava lapsehoiuteenuse jaoks eraldatud vahendid raske või sügava puudega lapse elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.02.2007]

§ 12⁶. Lapsehoiuteenuse riiklik rahastamine

(1) Lapsehoiuteenusele õigustatud isikule osutatavat lapsehoiuteenust rahastatakse riigieelarvest valla- või linnaeelarvesse eraldatud vahenditest. Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse vahendid eraldatakse valla- või linnaeelarvesse maavalitsuste kaudu vastavalt kohalikus omavalitsuses elavate raske või sügava puudega laste arvule iga aasta 1. detsembri seisuga.

(2) Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse hinna ja maksimaalse maksumuse raske või sügava puudega lapse kohta kalendriaastas [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#).

(3) Raske või sügava puudega lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus tasub lapsehoiuteenuse osutamise eest käesoleva seaduse § 12⁵ alusel sõlmitud lepingu kohaselt esitatud arvete alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud maksimaalse maksumuse ulatuses.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud rahaliste vahendite ülejääki võib valla- või linnavalitsus kasutada raske või sügava puudega laste ja nende peredega seotud sotsiaalteenuste osutamiseks ning arendamiseks valla- või linnavolikogu kehtestatud tingimustel ja korras.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.02.2007]

§ 12⁷. Lapsehoidjale ja temaga ühist eluruumi kasutavale isikule esitatavad nõuded

(1) Lapsehoidja on füüsiline isik, kes lapsehoiuteenuse osutamise kestel last isiklikult hooldab ja arendab ning tagab tema turvalisuse.

(2) Lapsehoidja peab olema täieliku teovõimega ning lapsehoiuteenuse osutamiseks vajaliku füüsilise ja vaimse tervisega ning vastama käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele.

(3) Isikul peab lapsehoidjana tegutsemiseks olema kutseseaduse alusel välja antud lapsehoidja kutsetunnistus.

(4) Kui lapsehoiuteenust osutatakse lapsehoidja eluruumis, peab muu seda eluruumi kasutav täieliku teovõimega isik olema lastega koosolemiseks vajaliku vaimse tervisega ning vastama käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 3–6 sätestatud nõuetele.

(4¹) Lapsehoiuteenust ei tohi osutada lapsehoidja eluruumis, kui sama eluruumi kasutab isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku § 133 lõike 2 punktis 2, § 141 lõike 2 punktis 1, § 142 lõike 2 punktis 1, § 143 lõike 2 punktis 1, § 143¹ lõike 2 punktis 1, §-des 144–146 või §-des 175–178 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.

[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

(5) Kui lapsehoiuteenust osutatakse lapsehoidja eluruumis, peab muu seda eluruumi kasutav täisealine isik läbima korrapärase tervisekontrolli nakkushaiguste suhtes, sealhulgas iga kahe aasta järel kopsude röntgenuuringu, ja tal peab olema tervisetõend nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta.

(6) Perearst teeb nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli ja väljastab kirjaliku tervisetõendi.

§ 12⁸. Lapsehoiuteenusele esitatavad nõuded

(1) Lapsehoiuteenuse osutamise korral võib lapsehoidja hoida:

1) lapsehoiuteenusel viibiva lapse eluruumides korraga kuni viit last, kaasa arvatud lapsehoidja enda samal ajal hooldamist vajavad isikud;

2) väljaspool lapsehoiuteenusel viibiva lapse eluruumi korraga kuni 10 last, kaasa arvatud lapsehoidja enda samal ajal hooldamist vajavad isikud.

(2) Kui lapsehoiuteenusel viibib korraga rohkem kui viis last, loetakse kõiki lapsehoiuteenusel viibivaid raske või sügava puudega lapsi, alla kolmeaastaseid lapsi ning lapsehoidja enda samal ajal hooldamist vajavaid raske või sügava puudega isikuid ja alla kolmeaastaseid lapsi kahe lapse eest.

(3) Lapsehoiuteenust võib osutada lapsehoiuteenusel viibiva lapse eluruumides või muudes lapsehoiuks sobivates ruumides. Kui lapsehoiuteenust osutatakse väljaspool lapsehoiuteenusel viibiva lapse eluruumi, peavad lapsehoiuteenuse osutamise ruumid vastama rahvatervise seaduse alusel kehtestatud [lapsehoiuteenuse tervisekaitsenõuetele](#).

(4) Lapsehoiuteenuse osutamise korral rohkem kui nelja tunni vältel:

1) tagab lapsehoiuteenuse osutaja lapse toitlustamise vastavalt lapsehoiuteenusele õigustatud isiku ja lapsehoiuteenuse osutaja vahelisele kokkuleppele. Lapsehoiuteenuse osutaja peab toitlustamisel tagama toidu käitlejale kehtestatud nõuete täitmise vastavalt toiduseaduses sätestatule;

2) kui lapsehoiuteenust ei osutata lapse eluruumides, võimaldab lapsehoiuteenuse osutaja lapsele magamiskoha vastavalt lapse eale ja vajadustele ning lapsehoiuteenusele õigustatud isiku ja lapsehoiuteenuse osutaja vahelisele kokkuleppele.

(5) Lapsehoidja lähtub oma töös lapsehoiuteenusele õigustatud isiku juhistest ning lapse huvidest. Lapsehoiuteenusele õigustatud isik ning lapsehoidja vahetavad teineteisega lapse hooldamisega seonduvat teavet.

(6) Riigi või kohaliku omavalitsusüksuse rahastatava lapsehoiuteenuse osutaja on kohustatud käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras koostama statistilisi aruandeid lapsehoiuteenuse kohta ja esitama need lapsehoiuteenuse osutamise asukohajärgsele kohalikule omavalitsusele.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 13. Koduteenused

(1) Koduteenused on isikule kodustes tingimustes osutatavad teenused, mis aitavad tal harjumuspärasel keskkonnas toime tulla.

(2) Koduteenuste loetelu ning nende osutamise tingimused ja korra kehtestavad kohalikud omavalitsusorganid.

§ 14. Eluasemeteenused

(1) Kohalikud omavalitsusorganid on kohustatud andma eluruumi isikule või perekonnale, kes ise ei ole suuteline ega võimeline seda endale või oma perekonnale tagama, luues vajaduse korral võimaluse sotsiaalkorteri üürimiseks. Sotsiaalkorteri andmise ja kasutamise korra kehtestab valla- või linnavalikogu elamuseaduse (RT 1992, 17, 254; RT I 1998, 71, 1199; 2000, 88, 576; 2001, 85, 509; 93, 565) § 8 punkti 2 alusel.

(2) Isikuid, kellel on raskusi eluruumis liikumise, endaga toimetuleku või suhtlemisega, abistab valla- või linnavalitsus eluruumi kohandamisel või sobivama eluruumi saamisel.

§ 15. Hooldamine perekonnas

(1) Hooldamine perekonnas on isiku hooldamine sobivas perekonnas, kelle liikmete hulka ta ei kuulu.

(2) Hooldamine perekonnas toimub valla- või linnavalitsuse ja hooldamisele võtja vahel sõlmitud kirjaliku lepingu alusel.

§ 15¹. Asenduskoduteenus

Asenduskoduteenus on käesoleva seaduse §-s 15³ nimetatud teenuse osutaja poolt lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnaste elutingimuste võimaldamine, talle turvalise ja arenguks soodsa elukeskkonna loomine ning lapse ettevalmistamine võimetekohaseks toimetulekuks täiskasvanuna.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15². Asenduskoduteenuse saamiseks õigustatud isikud

(1) Õigus asenduskoduteenusele on lapsel (edaspidi *asenduskoduteenusele õigustatud laps*), kes vastab käesoleva seaduse § 25¹ lõikes 1 sätestatud tingimustele ning kelle hooldamist ja kasvatamist ei korralda eestkostja ega teosta käesoleva seaduse § 25² lõikes 1 nimetatud hooldaja.

(2) Asenduskoduteenusele õigustatud lapsele osutatakse asenduskoduteenust:

- 1) kuni lapse 18-aastaseks saamiseni,
- 2) päevases õppevormis või terviselikel näidustustel muus õppevormis põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses põhi- või keskkooli omandamise korral kuni järgmise kooliaasta alguseni või
- 3) kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või bakalaureuseõppes kõrgkoolis esmase õppekavajärgse nominaalse õppeaja lõpuni, kui asenduskoduteenusel viibiv laps jätkab õppimist kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või bakalaureuseõppes kõrgkoolis samal kalendriaastal, kui ta omandas põhi- või keskkooli.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15³. Asenduskoduteenuse osutamine

Asenduskoduteenust võib osutada füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse asutus, valitsusasutus või valitsusasutuse hallatav asutus, kellele on teenuse osutaja tegevuskohajärgse maavanema antud kehtiv tegevusluba.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁴. Asenduskoduteenusele suunamine

(1) Asenduskoduteenusele õigustatud lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus teeb otsuse lapse asenduskoduteenusele suunamise kohta, arvestades käesoleva seaduse §-s 25, § 31 lõikes 2 ja § 32 lõikes 2 sätestatud nõudeid. Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus valib lapsele sobiva asenduskoduteenuse osutaja ja esitab seejärel asenduskoduteenuse rahastamise taotluse lapse elukohajärgsele maavanemale koos lapse isikut tõendava dokumendi ärakirjaga ning ärakirja vähemalt ühest järgmistest dokumentidest:

- 1) dokumendist, mis tõendab, et lapse vanemad on surnud, tagaotsitavaks kuulutatud või teadmata kadunud;
- 2) kohtumäärusest lapse vanemale eestkostja määramise kohta;
- 3) kohtulahendist lapse vanemalt vanemlike õiguste äravõtmise kohta;
- 4) kohtulahendist lapse äravõtmise kohta vanematelt ilma vanemlike õigusi ära võtmata;
- 5) dokumendist vanemate eelvangistuses või vangistuses viibimise kohta.

(2) Lapse elukohajärgne maavanem, lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus ja asenduskoduteenuse osutaja sõlmivad asenduskoduteenuse osutamiseks halduslepingu (edaspidi *asenduskoduteenuse haldusleping*).

(3) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus annab asenduskoduteenuse osutajale teavet lapse kohta, kelle hooldamiseks on sõlmitud asenduskoduteenuse haldusleping.

(4) Lapse elukohajärgse valla- või linnavalitsuse sotsiaalvaldkonnaga tegelev ametnik külastab asenduskoduteenusel viibivat last tema arenguga tutvumiseks ning lapse heaolu hindamiseks vähemalt kaks korda aastas.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁵. Asenduskoduteenuse rahastamine

(1) Asenduskoduteenusele õigustatud lapsele osutatavat teenust rahastatakse riigieelarvest. Rahastamise tagab Sotsiaalministeerium maavalitsuste kaudu.

(2) Riigieelarvest rahastatava asenduskoduteenuse hinna ning maksimaalse maksumuse asenduskoduteenusele õigustatud lapse kohta kalendriaastas [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#) .

(3) Lapse elukohajärgne maavanem tasub lapsele asenduskoduteenuse osutamise eest käesoleva seaduse § 15⁴ lõike 2 alusel sõlmitud lepingu kohaselt esitatud arvete alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud maksimaalse maksumuse ulatuses.

(4) Maavanemal on õigus anda halduslepinguga käesoleva seaduse § 7 lõike 1 punktis 7¹ nimetatud asenduskoduteenuse rahastamise korraldamine koos asenduskoduteenuse halduslepingu sõlmimise õigusega täitmiseks kohalikule omavalitsüksusele.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud halduslepinguga üle antud rahaliste vahendite ülejääki võib valla- või linnavalitsus kasutada laste ja peredega seotud sotsiaalteenuste, mille eesmärgiks on välistada lapse muutumine asenduskoduteenuse õigustatud subjektiks, osutamiseks ning arendamiseks valla- või linnavolikogu kehtestatud tingimustel ja korras.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁶. Asenduskoduteenuse halduslepingu muutmine ja ennetähtaegne lõpetamine

(1) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus on kohustatud asenduskoduteenuse halduslepingu muutmise vajaduse ilmumisel lepingu tingimused üle vaatama, kaasates lepingu pooli, ning tegema lepingusse pooltevahelisest kokkuleppest lähtuvad muudatused.

(2) Asenduskoduteenuse haldusleping lõpetatakse ennetähtaegselt, kui:

1) lepingu jätkamine on vastuolus lapse huvidega;

2) laps, kelle kasuks asenduskoduteenuse haldusleping sõlmiti, sureb;

3) asenduskoduteenuse osutaja tegevusluba lõpeb või tunnistatakse see kehtetuks.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁷. Asenduskoduteenusel viibiva lapse dokumendid

(1) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus kogub ja säilitab asenduskoduteenusel viibiva lapse dokumente.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumentide loetelu [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#) .

(3) Pärast asenduskoduteenuse halduslepingu sõlmimist annab asenduskoduteenusele suunatud lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus asenduskoduteenuse osutamiseks vajalikud dokumendid üle teenuse osutajale.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud dokumentide loetelu [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#) .

(5) Asenduskoduteenuse halduslepingu lõpetamisel annab asenduskoduteenuse osutaja tema valduses olevad asenduskoduteenusel viibinud lapse dokumendid üle lapse elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele.

(6) Asenduskoduteenusele õigustatud lapse lapsendamisel, talle eestkostja määramisel, tema abiellumisel või täisealiseks saamisel annab lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus tema valduses olevad asenduskoduteenusel viibinud lapse dokumendid allkirja vastu üle lapse seaduslikule esindajale või täisealiseks saanud lapsele.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁸. Asenduskoduteenusele esitatavad nõuded

(1) Asenduskodu pere koosneb kuni kuuest asenduskoduteenusele suunatud lapsest.

(2) Iga asenduskodu pere kohta peab olema vähemalt üks käesoleva seaduse § 15⁹ lõikes 5 sätestatud nõuetele vastav kasvatusala töötaja või perevanem.

(3) Kui asenduskodu pere lapsed viibivad asenduskodus, peab seal iga asenduskodu pere kohta ööpäevaringselt viibima vähemalt üks kasvatusala töötaja või perevanem. Kui asenduskodu pere lastest üle poole on alla kolmeaastased või raske või sügava puudega lapsed, peab asenduskodu peres päevasel ja öhtusel ajal viibima kaks kasvatusala töötajat või perevanem ja kasvatusala töötaja.

(4) Kui asenduskodu pere laps viibib väljaspool asenduskodu, peab asenduskoduteenuse osutaja tagama eemalviibivale lapsele võimaluse võtta vajaduse korral ühendust kasvatusala töötaja või perevanemaga.

(5) Asenduskoduteenuse osutaja on kohustatud:

- 1) tagama asenduskoduteenusel viibiva lapse hooldamise, kasvatamise, arendamise ja turvalisuse;
- 2) tagama asenduskoduteenusel viibiva lapse kohta käiva teabe ja vajalike dokumentide kogumise;
- 3) teatama lapse surmaga lõppenud õnnetusest viivitamata politseisse ning käesoleva seaduse § 15⁴ lõike 2 alusel sõlmitud lepingu osapooltele;
- 4) osutama asenduskoduteenust või olema valmis asenduskoduteenuse osutamiseks vähemalt neljale lapsele;
- 5) tagama, et temaga lepingulises suhtes olev kasvatusala töötaja vastaks käesoleva seaduse § 15⁹ lõigetes 2–6 ja perevanem § 15¹⁰ lõikes 2 sätestatud nõuetele;
- 6) koostama käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras statistilisi aruandeid asenduskoduteenuse kohta ja esitama need asenduskoduteenuse osutamise asukohajärgsele maavanemale.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 1 ja 2 nimetatud kohustuste täpsema sisu [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#).

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁹. Nõuded asenduskodu kasvatusala töötajatele

(1) Asenduskodu kasvatusala töötajad on abikasvataja, nooremkasvataja, kasvataja ja vanemkasvataja.

(2) Kasvatusala töötaja peab olema täieliku teovõimega isik, kes vastab käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele.

(3) Abikasvataja peab lisaks käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele vastama veel järgmistele nõuetele:

- 1) tal peab olema vähemalt keskharidus;
- 2) ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise sotsiaaltöö ja pedagoogika täienduskoolituse või ta peab olema sellele registreerunud. Kui töölepingu sõlmimisel on abikasvataja eespool nimetatud täienduskoolitusele registreerunud, peab ta selle läbima vähemalt kolme aasta jooksul abikasvataja ametikohale tööleasumisest arvates.

(4) Nooremkasvataja peab lisaks käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele vastama veel järgmistele nõuetele:

- 1) tal peab olema pedagoogiline või sotsiaaltöölane keskeri- või kõrgharidus või
- 2) tal peab olema keskharidus, muu keskeri- või kõrgharidus ning ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise sotsiaaltöö ja 160-tunnise pedagoogika täienduskoolituse.

(5) Kasvatajal peab olema vähemalt aastane lastega töötamise kogemus ja ta peab vastama lisaks käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele veel järgmistele nõuetele:

- 1) tal peab olema pedagoogiline keskeri- või kõrgharidus ning ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise sotsiaaltöö täienduskoolituse,
- 2) tal peab olema sotsiaaltöölane keskeri- või kõrgharidus ning ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise pedagoogika täienduskoolituse või
- 3) tal peab olema muu keskeri- või kõrgharidus ning ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise sotsiaaltöö ja 160-tunnise pedagoogika täienduskoolituse.

(6) Vanemkasvatajana töötav isik peab lisaks käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele vastama käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 1 või 2 toodud nõuetele ning:

- 1) tal peab olema vähemalt kolmeaastane töökogemus laste hoolekande valdkonnas;
- 2) ta peab olema juhendanud vähemalt kolm kuud praktikante, nooremkasvatajaid või kasvatajaid;
- 3) ta peab olema koostanud erialase uurimistöö või osalenud laste hoolekande arendustegevuses.

(7) Kasvatusala töötajate vastavust käesoleva paragrahvi lõigetes 2–6 kehtestatud nõuetele kontrollib asenduskoduteenuse osutaja.

(8) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3–5 nimetatud sotsiaaltöö ja pedagoogika täienduskoolituste läbiviimise korra ja täienduskoolituste õppekavad kehtestab sotsiaalminister määrusega.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15¹⁰. Nõuded perevanemale ja temaga ühist eluruumi kasutavale isikule

- (1) Perevanem on füüsiline isik, kes elab ööpäevaringselt koos asenduskodu perega.
- (2) Perevanem peab olema täieliku teovõimega isik, kes:
  - 1) vastab käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele;
  - 2) on vähemalt 25-aastane;
  - 3) vastab vähemalt käesoleva seaduse § 15⁹ lõikes 5 kasvatajale kehtestatud nõuetele ning on täiendavalt läbinud käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktis 7 nimetatud koolituse.
- (3) Perevanem võib kasvatada ja hooldada korraga kuni kuut last.
- (4) Igal perevanemal peab olema vähemalt nooremkasvatajale kehtestatud nõuetele vastav osalise või täistööajaga töötav abiline.
- (5) Perevanem võib töölepingu alusel töötada või muu lepingu alusel teisi teenuseid osutada asenduskoduteenusel viibiva lapse elukohajärgse kohaliku omavalitsusüksuse nõusolekul, kui töötamine või teiste teenuste osutamine ei takista perevanemal käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmist.
- (6) Perevanem võib asenduskoduteenuse osutamisel kasutada kolmanda isiku abi 42 kalendripäeval aastas.
- (7) Perevanema vastavust käesolevas paragrahvis kehtestatud nõuetele kontrollib asenduskoduteenuse osutaja.
- (8) Kui asenduskoduteenust osutatakse perevanema eluruumides, peab täieliku teovõimega isik, kellega perevanemal on ühine eluruum, vastama käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 3–6 sätestatud nõuetele ning tal peab olema lastega koosolemiseks vajalik vaimne tervis.
- (8¹) Asenduskoduteenust ei tohi osutada perevanema eluruumides, kui sama eluruumi kasutab isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku § 133 lõike 2 punktis 2, § 141 lõike 2 punktis 1, § 142 lõike 2 punktis 1, § 143 lõike 2 punktis 1, § 143¹ lõike 2 punktis 1, §-des 144–146 või §-des 175–178 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.
[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]
- (9) Kui asenduskoduteenust osutatakse perevanema eluruumides, peab perevanemaga ühist eluruumi kasutav täisealine isik läbima korrapärase tervisekontrolli nakkushaiguste suhtes, sealhulgas iga kahe aasta järel kopsude röntgenuuringu, ja tal peab olema tervisetõend nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta.
- (10) Perearst teostab nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli ja väljastab kirjaliku tervisetõendi.

§ 16. Hooldamine hoolekandeaasutuses

- (1) Hoolekandeaasutus on päevaselt või ööpäevaselt tegutsev asutus, kus viibivatele isikutele tagatakse nende eale ja seisundile vastav hooldamine, sealhulgas ravimine, põetamine, kasvatamine ja arendamine.
- (2) Päevane hoolekandeaasutus on asutus, kus viibivate isikute päevase hooldamisega toetatakse nende isikute või perekonnaliikmete iseseisvat toimetulekut.
- (3) Ööpäevane hoolekandeaasutus on asutus, kus viibivad isikud, kes erivajaduste või sotsiaalse olukorra tõttu ei ole suutelised iseseisvalt elama ning kui nende toimetulekut ei ole võimalik tagada teiste sotsiaalteenuste või muu abi osutamisega.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 17. Hoolekandeaasutuste kuuluvus ja juhtimine

- (1) Hoolekandeaasutused on riigi või kohaliku omavalitsusüksuse asutused või avalik-õiguslikud või eraõiguslikud juriidilised isikud või nende asutused.
- (2) Riigi hoolekandeaasutusteks võivad olla koolkodus, sotsiaalse rehabilitatsiooni keskused ja erihooldekodus.
- (3) [Sotsiaalministeeriumi haldusalas oleva riigi hoolekandeaasutuse põhimääruse kinnitab sotsiaalminister](#) .
Maavalitsuse haldamisel oleva riikliku hoolekandeaasutuse põhimääruse kinnitab maavanem.
- (4) Hoolekandeaasutuse põhikirja kinnitab tema asutaja või omanik.
- (5) Hoolekandeaasutuse kõrgeimaks organiks on asutuse omaniku poolt moodustatud hoolekogu.
- (6) Riigi hoolekandeaasutuse töö korralduse kehtestab sotsiaalminister.
- (7) Hoolekandeaasutustele esitatavad kohustuslikud nõuded [kehtestab sotsiaalminister](#) .

[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 17¹. Hoolekandeesutuste kohustus esitada aruandeid

Hoolekandeesutused koostavad käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras sotsiaalhoolekandelaseid statistilisi aruandeid ja esitavad need maavanemale.

[RT I 2004, 89, 605- jõust. 01.01.2005]

§ 18. Hoolekandeesutuste liigid

(1) Hoolekandeesutused on:

- 1) päevakeskus - päevast hooldamist osutav asutus;
- 2) tugikodu - kodus elavatele puuetega isikutele päevast või perioodilist ööpäevast hooldamist osutav asutus;
- 3) varjupaik - isikutele ajutist ööpäevast abi ja tuge ning kaitset pakkuv asutus;
- 4) asenduskodu – käesoleva seaduse §-s 15² nimetatud lastele asenduskoduteenuse osutamise koht;
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]
- 5) noortekodu – asenduskodust, erivajadustega õpilaste koolist või koolkodust pärit või vanemliku hoolitsuseta jäänud üle 15-aastastele noortele elamiseks ja rehabilitatsiooniks loodud asutus;
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]
- 6) üldhooldekodu - vanuritele ja puuetega isikutele elamiseks, hooldamiseks ja rehabilitatsiooniks loodud asutus;
- 7) koolkodu - puuetega kooliealistele lastele elamiseks, hooldamiseks, arendamiseks ja õpetamiseks loodud asutus;
- 8) sotsiaalse rehabilitatsiooni keskus - erivajadustega isikutele aktiivseks rehabiliteerimiseks loodud asutus;
- 9) erihooldekodu - vaimuhaigetele ja raskete vaimsete puuetega isikutele elamiseks, nende hooldamiseks ja rehabilitatsiooniks loodud asutus.

(2) Ööpäevased hoolekandeesutused on üldjuhul eraldi lastele, vanuritele, vaimuhaigetele, vaimsete puuetega täiskasvanutele ja teistele sotsiaalselt mittetoimetulevatele isikutele.

(3) Vajadusel võib valla- või linnavolikogu luua segatüüpi ööpäevaseid hoolekandeesutusi, kus erinevat hooldamist vajavatele isikutele on ette nähtud eraldi osakonnad.

§ 19. Isiku nõusolekuta hooldamine hoolekandeesutuses

(1) Isik paigutatakse hoolekandeesutusse tema enda või tema seadusliku esindaja nõusolekuta järgmiste asjaolude üheaegsel esinemisel:

- 1) isikul on raske psüühikahäire, mis piirab tema võimet oma käitumisest aru saada või seda juhtida;
- 2) hoolekandeesutusse paigutamata jätmise korral on ta endale või teistele ohtlik;
- 3) varasemate abinõude rakendamine ei ole osutunud küllaldaseks või muude abinõude kasutamine ei ole võimalik.

(2) Isiku nõusolekuta hooldamise kohaldamise hoolekandeesutuses otsustab kohus isiku elukohajärgse kohaliku omavalitsuse avalduse alusel isiku kinnisesse asutusse paigutamise menetlusele ettenähtud korras, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti. Kohus otsustab hooldamise kohaldamise pikendamise isiku elukohajärgse kohaliku omavalitsuse avalduse alusel. Hooldamise kohaldamise lõpetamise võib kohus otsustada ka omal algatusel.

(3) Loa isiku nõusolekuta hooldamiseks hoolekandeesutuses võib kohus anda kuni üheks aastaks. Kui nimetatud tähtaja möödumisel ei ole ära langenud käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud asjaolud, võib kohus isiku elukohajärgse kohaliku omavalitsuse avalduse alusel anda loa isiku nõusolekuta hoolekandeesutuses hooldamise tähtaja pikendamiseks ühe aasta kaupa.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(4) Hoolekandeesutus teatab isiku nõusolekuta hoolekandeesutuses hooldamise pikendamise ja lõpetamise vajadusest viivitamata isiku elukohajärgsele kohaliku omavalitsusele, millele on lisatud psühhiaatri arvamus isiku nõusolekuta hoolekandeesutuses hooldamise pikendamise või lõpetamise põhjendatuse kohta.

§ 20. Hoolekandeesutuses viibiva isiku õiguste piiramine

(1) Hoolekandeesutus tagab seal viibivate isikute eraelu puutumatus, välja arvatud järgmised erandid:

- 1) hoolekandeesutuses viibiva isiku valduses ei tohi olla narkootilisi aineid, nende kasutamisega seotud vahendeid või muid elu ja tervist ohustavaid aineid või vahendeid. Nimetatud ainete ja vahendite avastamisel on hoolekandeesutuse töötaja kohustatud need isiku valdusest ära võtma;
- 2) teabe korral, et hoolekandeesutuses viibiva isiku valduses on või temale adresseeritud posti- või muu saadetis sisaldab käesoleva paragrahvi 1. lõike punktis 1 loetletud aineid või vahendeid, tuleb isik hoolekandeesutuse juhataja loal läbi otsida või temale adresseeritud posti- või muu saadetis läbi vaadata;

3) õigust vabalt liikuda võib hoolekandeametuse juhataja või tema asendaja otsuse alusel piirata vaid sel määral, kui see on vajalik isiku järelevalvetuse ärastamiseks ning teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitseks;

4) hoolekandeametuses viibiv isik võidakse hoolekandeametuse juhataja või tema asendaja otsuse alusel eraldada teistest asutuses viibivatest isikutest, kui ta on endale või teistele ohtlik, kuid mitte kauemaks kui 24 tunniks. Eraldatud isik peab olema hoolekandeametuse töötajate pideva järelevalve all.

(2) Käesolevas paragrahvis ettenähtud piirangute rakendamise korra kehtestab sotsiaalminister .

§ 21. Toimetulekuks vajalikud muud sotsiaalteenused

Valla- või linnavalitsus võib osutada muid sotsiaalteenuseid. Materiaalse abi andmise tingimused ja korra, samuti annetuste arvelevõtmise, nende üle arvestuse pidamise ja jaotamise korra vallas või linnas kehtestab kohalik omavalitsus.

3¹. peatükk TEGEVUSLUBA

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 21¹. Lapsehoiuteenuse ja asenduskoduteenuse tegevusluba

(1) Tegevusluba on nõutav:

- 1) riigi või kohaliku omavalitsuse rahastatava lapsehoiuteenuse osutamiseks;
- 2) asenduskoduteenuse osutamiseks.

(2) Tegevusluba annab tegevusloa omajale õiguse tegutseda vastaval tegevusalal tegevusloa andmise otsuses nimetatud asukohas.

(3) Enne tegevusloa taotlemist peab taotleja tasuma riigilõivu.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 21². Tegevusloa taotlemine

(1) Tegevusloa saamiseks esitab taotleja teenuse osutamise asukoha järgsele maavanemale taotluse, milles peavad sisalduma järgmised andmed:

- 1) taotleja nimi;
- 2) äriregistri või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri või riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riikliku registri kood;
- 3) füüsilisest isikust ettevõtja puhul ettevõtja isikukood või sünniaeg või äriregistrisse kantud füüsilisest isikust ettevõtja äriregistri kood;
- 4) teenuse osutamise koha aadress ja sidevahendite andmed;
- 5) taotletav maksimaalne isikute arv, kellele samal ajal teenust osutatakse;
- 6) taotluse esitamise kuupäev, taotlusele allkirjutanud isiku nimi ja sidevahendite andmed;
- 7) lapsehoiuteenuse osutamise loa taotlemise korral lapsehoidjate nimed, isikukoodid, kontaktandmed ja kutsetunnistuste numbrid;
- 8) asenduskoduteenuse osutamise loa taotlemise korral kasvatusala töötajate ja perevanemate nimed ja isikukoodid, haridust tõendava dokumendi number ning kasvatusala töötaja puhul käesoleva seaduse §-s 15⁹ nõutud täienduskoolituse ja perevanema puhul käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktis 7 nimetatud koolituse läbimist tõendava dokumendi number.

(2) Lapsehoiuteenuse osutamise tegevusloa taotlemise korral esitatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 nimetatud lapsehoiuteenuse osutamise koha aadress juhul, kui lapsehoiuteenust osutatakse väljaspool lapse eluruumi.

(3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotlusele esitab tegevusloa taotleja veel järgmised dokumendid:

- 1) Tervisekaitseinspektsiooni tõendi ruumide kehtivatele tervisekaitseasutustele vastavuse kohta, välja arvatud juhul, kui lapsehoiuteenust osutatakse teenusel viibiva lapse eluruumis;
- 2) kasvatusala töötaja või perevanema välisriigis omandatud haridust tõendava dokumendi või kutsetunnistuse ärakirja, kui see ei ole kantud Eesti Vabariigi haridusseaduse § 36⁶ lõike 4 alusel loodud infosüsteemi või kutseseaduse § 11 lõike 2 alusel loodud kutseregistrisse;
- 3) esmasel tegevusloa taotlemisel lapsehoidjate, kasvatusala töötajate või perevanemate kirjaliku nõusoleku tegevusluba taotleva teenuse osutaja juurde tööleasumiseks;
- 4) lapsehoiu- või asenduskoduteenuse osutamise loa taotlemise korral lapsehoidja või perevanema allkirjaga kinnituse, et lapsehoidja vastab käesoleva seaduse § 12⁷ lõikes 2 sätestatud nõuetele või et perevanem vastab käesoleva seaduse § 15¹⁰ lõikes 2 sätestatud nõuetele ning lapsehoidja, perevanema või kasvatusala töötaja tervisetõendi nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta;
- 5) kui lapsehoiu- või asenduskoduteenust soovitakse osutada lapsehoidja või perevanema eluruumides, tuleb esitada ka eluruumi omaniku nõusolek lapsehoiu- või asenduskoduteenuse osutamiseks lapsehoidja või

perevanema eluruumides ja lapsehoidjaga või perevanemaga ühist eluruumi kasutava täieliku teovõimega isiku allkirjaga kinnitus, et ta vastab käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 3–6 sätestatud nõuetele ning et tal on lastega koos olemiseks vajalik vaimne tervis, ja lapsehoidja või perevanemaga ühist eluruumi kasutava täisealise isiku tervisetõend nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta.

(4) Asutamisel olevale juriidilisele isikule tegevusloa taotlemisel esitab taotleja:

- 1) käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse, milles peavad sisalduma käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 4–8 nimetatud andmed;
- 2) käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud dokumendid;
- 3) asutamisel oleva juriidilise isiku asutamislepingu või -otsuse kinnitatud ärakirja ning põhikirja või ühingulepingu ärakirja.

(5) Tegevusloa taotluse vormi [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#) .

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 21³. Tegevusloa andmine

(1) Tegevusloa taotleja esitatud andmete ja dokumentide õigsust kontrollib ning tegevusloa annab teenuse osutamise asukoha järgne maavanem või tema volitatud ametnik (edaspidi *tegevusloa väljaandja*).

(2) Tegevusloa väljaandja kontrollib enne tegevusloa andmist:

- 1) tegevusloa taotleja, lapsehoidjate, kasvatusala töötajate ja perevanemate vastavust käesolevas seaduses teenusele, teenuse osutajale, lapsehoidjale, kasvatusala töötajale ning perevanemale sätestatud nõuetele;
- 2) riigilõivu tasumist;
- 3) maksuvõlgnevuse puudumist;
- 4) esitatud andmete õigsust riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikust registrist, mittetulundusühingute registrist või äriregistrist;
- 5) seda, et taotleja suhtes ei ole välja kuulutatud pankrotti;
- 6) kasvatusala töötajatel, perevanematel, lapsehoidjatel või käesoleva seaduse § 21² lõike 3 punktis 5 nimetatud ühist eluruumi kasutava täieliku teovõimega isiku kinnituse kohaselt lapsehoidjaga või perevanemaga ühist eluruumi kasutaval täieliku teovõimega isikul karistatuse puudumist tahtlikult toimepandud kuriteo eest ja karistusseadustiku § 133 lõike 2 punktis 2, § 141 lõike 2 punktis 1, § 142 lõike 2 punktis 1, § 143 lõike 2 punktis 1, § 143¹ lõike 2 punktis 1, §-des 144–146 või §-des 175–178 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.

[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

(3) Tervisekaitseinspeksioon kontrollib enne lapsehoiu- või asenduskoduteenuse osutajale tegevusloa andmist selle taotleja avalduse alusel teenuse osutamise koha vastavust rahvatervise seaduse alusel kehtestatud nõuetele ning väljastab tõendi teenuse osutamise koha tervisekaitsenõuetele vastavuse kohta.

(4) Kui taotleja jätab koos taotlusega esitamata nõutud andmed või dokumendid või kui taotluses on muid puudusi, teavitab tegevusloa väljaandja taotlejat sellest kirjalikult, andes taotlejale 10 tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks. Kui taotleja ei ole puudusi nimetatud tähtajaks kõrvaldanud, jätab tegevusloa väljaandja taotluse läbi vaatamata.

(5) Tegevusloa väljaandja võib enne tegevusloa andmist kaasata teenuse osutamise ruumide tuleohutusnõuetele vastavuse kontrollimiseks Päästeameti kohaliku päästeasutuse vastava ametniku.

(6) Tegevusloa väljaandja teeb otsuse tegevusloa andmise kohta 20 tööpäeva jooksul talle kõikide nõutavate andmete ja dokumentide esitamisest arvates. Tegevusloa andmise otsusest teavitatakse tegevusloa taotlejat kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

(7) Tegevusloa väljaandja kannab kolme tööpäeva jooksul tegevusloa andmise otsuse tegemisest arvates käesoleva seaduse §-s 21⁶ nimetatud andmed teenuse osutaja kohta majandustegevuse registrisse.

(8) Käesoleva seaduse §-s 21⁶ nimetatud andmetele lisaks tuleb majandustegevuse registrisse kanda veel järgmised andmed:

- 1) lapsehoiuteenuse osutaja puhul käesoleva seaduse § 21² lõike 1 punktis 7 nimetatud andmed;
- 2) asenduskoduteenuse osutaja puhul käesoleva seaduse § 21² lõike 1 punktis 8 nimetatud andmed.

(9) Juurdepääsuõigus käesoleva paragrahvi lõike 8 punktides 1 ja 2 nimetatud andmetele, välja arvatud lapsehoidja nimi, on üksnes tegevusloa väljaandjal.

§ 21⁴. Tegevusloa kehtivus

Tegevusluba antakse viieks aastaks.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 21⁵. Tegevusloa andmisest keeldumine

(1) Tegevusluba ei anta, kui:
1) tegevusloa taotleja ei ole esitanud käesolevas seaduses sätestatud tegevusloa taotlemiseks nõutud dokumente või andmeid;

1¹) tegevusloa taotleja, lapsehoidja, kasvatusala töötaja, perevanem või lapsehoidja või perevanemaga ühist eluruumi kasutav isik ei vasta käesolevas seaduses teenusele, teenuse osutajale, lapsehoidjale, kasvatusala töötajale või perevanemale või lapsehoidja või perevanemaga ühist eluruumi kasutavale isikule sätestatud nõuetele;

[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

2) teenuse osutamise ruumid ei vasta õigusaktides sätestatud nõuetele;
3) tegevusloa taotleja suhtes on välja kuulutatud pankrot;
4) tegevusloa taotlemisel on esitatud teadlikult tegelikkusele mittevastavaid andmeid;
5) tegevusloa taotleja ei ole tasunud riigilõivu;
6) tegevusloa taotleja on maksuvõlglane;

7) varasem tegevusluba on tunnistatud kehtetuks käesoleva seaduse § 21⁹ lõike 1 punktides 4–6 sätestatud alustel ja kehtetuks tunnistamisest on möödunud vähem kui üks aasta.

(2) Tegevusloa väljaandja teatab tegevusloa taotlejale tegevusloa andmisest keeldumisest kirjalikult kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

§ 21⁶. Tegevusloa andmise otsus

Tegevusloa andmise otsuses peavad sisalduma järgmised andmed:

1) otsuse tegija;
2) tegevusloa number ja otsuse tegemise kuupäev;
3) tegevusloa omaja nimi, äriregistri või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri või riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riikliku registri kood või füüsilisest isikust ettevõtja isikukood või äriregistri kood, teenuse osutamise koha aadress ning sidevahendite andmed;
4) tegevusala, millel tegutsemiseks tegevusluba on antud;
5) maksimaalne isikute arv, kellele on lubatud samal ajal teenust osutada;
6) tegevusloa kehtivusaeg.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 21⁷. Tegevusloa andmise aluseks olevate andmete muutumine

(1) Tegevusloa omaja on kohustatud viivitamata, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul andmete muutumisest arvates, teavitama tegevusloa väljaandjat käesoleva seaduse § 21² lõike 1 punktides 4, 7 ja 8 sätestatud andmete muutumisest.

(2) Tegevusloa väljaandja kannab muutunud andmed majandustegevuse registrisse kolme tööpäeva jooksul nende saamisest arvates.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 21⁸. Tegevusloas nimetatud tegevuse peatamine või lõpetamine

(1) Tegevusloa omaja esitab tegevusloas nimetatud tegevuse lõpetamise soovi korral tegevusloa väljaandjale taotluse tegevusloa kehtetuks tunnistamiseks, märkides taotluses tegevusloas nimetatud tegevuse lõpetamise kuupäeva.

(2) Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutaja on kohustatud esitama käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse vähemalt kaks kuud enne lapsehoiuteenuse osutamise lõpetamist. Asenduskoduteenuse osutaja on kohustatud esitama käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse vähemalt kuus kuud enne asenduskoduteenuse osutamise lõpetamist.

(3) Tegevusloa omaja, kes soovib oma tegevuse asjakohasel tegevusalal peatada, esitab tegevusloa väljaandjale taotluse tegevusloas nimetatud tegevuse peatamiseks. Tegevusloas nimetatud tegevuse võib peatada kuni kuueks kuuks. Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutaja peab teavitama tegevusloa väljaandjat oma tegevuse peatamisest vähemalt kaks kuud ette. Asenduskoduteenuse osutamise ajutine peatamine ei ole lubatud.

(4) Tegevusloa väljaandja peatab tegevusloas nimetatud tegevuse kolme tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluses märgitud tegevuse lõpetamise kuupäevast arvates või kui tegevus on peatatud enne taotluse esitamist, kolme tööpäeva jooksul taotluse esitamisest arvates.

(5) Kui tegevusloa peatamise taotlusesse ei ole kantud tegevuse jätkamise tähtaega, peab tegevusloa omaja esitama tegevuse jätkamiseks tegevusloa väljaandjale avalduse tegevuse jätkamise kohta. Kui tegevusloa omaja ei teavita tegevusloa väljaandjat tegevuse jätkamisest, välja arvatud juhul, kui tegevusloas nimetatud tegevus peatati tähtajaliselt, tunnistab tegevusloa väljaandja tegevusloa kehtetuks kuue kuu möödumisel tegevusloas nimetatud tegevuse peatamisest arvates. Tegevusloas nimetatud tähtajaliselt peatatud tegevuse taastab tegevusloa väljaandja tegevuse peatamise avalduses märgitud kuupäeval.

(6) Andmed tegevusloas nimetatud tegevuse peatamise või tegevuse jätkamise kohta kannab tegevusloa väljaandja majandustegevuse registrisse kahe tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 21⁹. Tegevusloa kehtetuks tunnistamine

(1) Tegevusloa väljaandja tunnistab tegevusloa kehtetuks, kui:

- 1) seda taotleb tegevusloa omaja;
- 2) tegevusloa omaja ei ole alustanud tegevusloas nimetatud tegevusi ühe aasta jooksul tegevusloa andmisest arvates;
- 3) karistusregistri või muudest andmetest ilmneb asjaolu, et tegevusluba omav juriidilisest isikust teenuse osutaja on mõistetud kuriteo eest sundlõpetamisele või füüsilisest isikust ettevõtja suhtes on kuriteo toimepanemise eest kohaldatud tegutsemiskeeldu vastaval tegevusalal, selle asjaolu tuvastamise päevast arvates;
- 4) järelevalve käigus selgub, et teenus ei vasta seadustes ja teistes õigusaktides teenusele kehtestatud nõuetele;
- 5) tegevusloa taotlemisel on tegevusloa taotleja teadlikult esitanud tegelikkusele mittevastavaid andmeid;
- 6) tegevusloa taotleja ei ole 30 kalendripäeva jooksul teavitanud tegevusloa väljaandjat käesoleva seaduse § 21² lõike 1 punktides 4, 7 ja 8 sätestatud andmete muutmistest;
- 7) tegevusloa omaja ei ole ettenähtud ajaks ja korras täitnud järelevalveorgani poolt talle tehtud ettekirjutust;
- 8) tegevusloas nimetatud tegevuse peatamisest on möödunud kuus kuud ja tegevusloa omaja ei ole tegevusloa väljaandjat teavitanud soovist jätkata.

(2) Tegevusloa väljaandja kustutab tegevusloa registrikande majandustegevuse registrist kolme tööpäeva jooksul tegevusloa kehtetuks tunnistamisest arvates.

(3) Kui tegevusloa kehtetuks tunnistamise aluseks olevat asjaolu on võimalik kõrvaldada, võib tegevusloa väljaandja teha tegevusloa omajale rikkumise kõrvaldamiseks ettekirjutuse.

(4) Tegevusloa väljaandja teatab tegevusloa omajale tegevusloa kehtetuks tunnistamisest kirjalikult kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 21¹⁰. Uue tegevusloa taotlemine

(1) Tegevusloa omaja peab taotlema uue tegevusloa andmist, kui:

- 1) teenuse osutamise asukoht muutub;
- 2) teenuse osutamise maht suureneb.

(2) Riigi rahastatava teenuse puhul peab teenuse osutaja tegevusloas nimetatud tegevuse jätkamise soovi korral taotlema uut tegevusluba vähemalt kaks kuud enne olemasoleva tegevusloa kehtivuse lõppemist.

(3) Uue tegevusloa taotlemisel peab teenuse osutaja esitama käesoleva seaduse § 21² lõikes 1 nimetatud taotluse, milles sisalduvad käesoleva seaduse § 21² lõike 1 punktides 1, 2, 3 ja 6 nimetatud andmed, ning lisama käesoleva seaduse § 21² lõike 3 punktis 1 nimetatud tõendi. Muud käesoleva seaduse § 21² lõikes 1 nimetatud andmed tuleb taotlusesse kanda juhul, kui need on muutunud.

(4) Uus tegevusluba antakse välja käesoleva seaduse §-des 21³–21⁶ sätestatud korras.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

4. peatükk SOTSIAALTOETUSED

§ 22. Toimetulekutoetus

(1) Toimetulekutoetust on õigus saada üksi elaval isikul või perekonnal, kelle kuu netosisissetulek pärast käesoleva seaduse § 22² lõigetes 5 ja 6 sätestatud tingimustel arvestatud eluruumi alaliste kulude mahaarvamist on alla kehtestatud toimetulekupiiri. Toimetulekupiiri kehtestamisel lähtutakse minimaalsetest tarbimiskuludest toidule, riietusele ja jalanõudele ning muudele kaupadele ja teenustele esmavajaduste rahuldamiseks.

(1¹) Toimetulekupiiri suuruse üksi elavale isikule või perekonna esimesele liikmele kehtestab Riigikogu igaks elarveaastaks riigieelarvega. Toimetulekupiiri uus määr ei või olla väiksem kehtivast määrast.

(1²) Perekonna teise ja iga järgneva liikme toimetulekupiiri suurus on 80 protsenti perekonna esimese liikme toimetulekupiiri suurusel.

(2) Toimetulekutoetuse määramise aluseks on toetuse taotleja ja tema perekonnaliikmete sissetulek. Toimetulekutoetuse määramisel loetakse perekonna liikmeteks abielus või abielulistes suhetes olevad samas eluruumis elavad isikud, nende abivajavad lapsed ja vanemad või muud üht või enamat tuluallikat ühiselt kasutavad või ühise majapidamisega isikud.

(2¹) Toimetulekutoetuse määramisel loetakse perekonna koosseisu perekonnast ajutiselt eemalviibivad Eesti Vabariigi riiklike või Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt väljaantud koolituslubasid omavate õppeasutuste päevases õppevormis õppivad õpilased ja üliõpilased juhul, kui nende rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressiandmed langevad kokku perekonna elukoha aadressiandmetega.

(2²) Õpilasel ja üliõpilasel, kelle elukoha aadressiandmed ei lange kokku käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud perekonnaliikmete elukoha aadressiandmetega, on õigus saada toimetulekutoetust oma rahvastikuregistrjärgse elukoha valla- või linnavalitsusest, kui tema perekond oli toimetulekutoetuse saaja eelmisel kuul.

(3) Toimetulekutoetust määrab ja maksab valla- või linnavalitsus käesoleva seadusega kehtestatud ulatuses, tingimustel ja korras valla- või linnaelarvesse riigieelarvest laekunud vahenditest.
[RT I 2003, 58, 388- jõust. 05.09.2003]

§ 22¹. Toimetulekutoetuse taotlemine

(1) Toimetulekutoetuse taotleja esitab jooksva kuu eest toimetulekutoetuse saamiseks avalduse hiljemalt 20. kuupäevaks valla- või linnavalitsusele, kelle halduspiirkonnas ta alaliselt või püsivalt elab.

(2) Avalduses märgib taotleja käesoleva seaduse § 22 lõigete 2 ja 2¹ järgi toimetulekutoetuse määramisel arvessevõetavate isikute nimed ja nende isikukoodid või sünniajad.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avaldusele lisatakse dokumendid, mis tõendavad:

- 1) eluruumi kasutamise õigust ja need esitatakse esmapöörduisel;
- 2) üksi elava isiku või perekonnaliikmete eelmisel kuul saadud sissetulekuid ning sellest mahaarvatud tulumaksu ja makstud elatise suurust. Kui mõne sissetuleku liiki ei ole võimalik dokumentaalselt tõestada, kinnitab toimetulekutoetuse taotleja selle suurust oma allkirjaga;
- 3) jooksval kuul tasumisele kuuluvaid eluruumi alalisi kulusid kooskõlas käesolevas seaduses sätestatud ulatuse ja struktuuriga.

(3¹) Õpilane ja üliõpilane, kelle elukoha aadressiandmed ei lange kokku käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 nimetatud perekonnaliikmete elukoha aadressiandmetega, esitab lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 nimetatud dokumentidele tõendi, et tema perekond sai eelmisel kuul toimetulekutoetust.

(3²) Toimetulekutoetuse esmakordse taotlemise või käesolevas lõikes toodud loetellu kuuluvate esemete koosseisu muutumise korral esitab taotleja lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 3 ja 3¹ nimetatud dokumentidele kirjaliku loetelu, milles on nimetatud järgmised taotleja enda ja tema perekonna kasutuses või omandis olevad esemed:

- 1) kinnisasjad ja vallasajadest eluruumid;
- 2) sõidukid liiklusseaduse (RT I 2001, 3, 6; 2002, 92, 531; 90, 521; 105, 613; 110, 654 ja 655; 2003, 26, 156; 32, õiend; 78, 522; 2004, 30, 208; 46, 329) tähenduses;
- 3) väärtpaberid väärtpaberituru seaduse (RT I 2001, 89, 532; 2002, 23, 131; 63, 387; 102, 600; 105, 612; 2003, 81, 544; 88, 591; 2004, 30, 208; 36, 251; 37, 255) tähenduses.

(4) Toimetulekutoetuse määramisel on eluruumi kasutamise õiguslikuks aluseks:

- 1) omandiõigus eluruumile;
- 2) liikmelisus elamuühistus (-kooperatiivis);
- 3) eluruumi üürileping, välja arvatud leping, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 või 2¹ nimetatud isikute endi vahel;
- 4) üürileping, mille esemeks on eluruum või elamiseks kasutatav muu ruum ja mille riik, kohaliku omavalitsuse üksus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik või nende poolt elamu haldamiseks asutatud eraõiguslik juriidiline isik on oma seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks andnud üürile elamispinda hädasti vajavale isikule või haridust omandavale isikule, samuti eraõigusliku juriidilise isiku eluruumis või muus ruumis elamiseks sõlmitud üürileping, välja arvatud hotellitüüpi majutusettevõtte või hoolekandeametuse ruumi või puhkamiseks mõeldud ruumi üürileping;
- 5) üürileping, mille esemeks on eluruum, mis on osa üürileandja enda poolt kasutatavatest eluruumidest, välja arvatud leping, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 või 2¹ nimetatud isikute endi vahel;

6) asjaõiguslik leping elamispinna kasutamiseks (isiklik servituut), välja arvatud leping, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 või 2¹ nimetatud isikute endi vahel.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 22². Toimetulekutoetuse arvestamise alused

(1) Toimetulekutoetuse arvestamise aluseks on üksi elava isiku või perekonna kõigi liikmete eelmise kuu netosissetulek, jooksval kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulud ning kehtestatud toimetulekupiir.

(2) Toimetulekutoetuse arvestamisel ei arvata üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka:

- 1) ühekordseid toetusi, mida on üksi elavale isikule, perekonnale või selle liikmetele makstud riigi- või kohaliku eelarve vahenditest;
- 2) puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstavaid toetusi, välja arvatud puudega vanema toetus ja hooldajatoetus;
- 3) [Kehtetu – RT I 2006, 55, 409- jõust. 01.07.2007]
- 4) riigi tagatisel antud õppelaenu;
- 5) tööturuteenuste ja -toetuste seaduse alusel tööturukoolituses osalemise korral makstavat stipendiumi ning sõidu- ja majutustoetust ning tööpraktikas osalemise korral makstavat sõidu- ja majutustoetust.

(3) Igakuist regulaarset sissetulekut mitteomava isiku toimetulekutoetuse arvestamise aluseks võetakse toimetulekutoetuse taotlemisele eelneva kuue kuu keskmine sissetulek.

(4) Valla või linna territooriumil heakorra või abitöödel osalevale isikule makstakse tehtud töö eest töötasu, mis toimetulekutoetuse arvestamisel arvatakse üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka. Tehtud tööd ei tasustata toimetulekutoetuse vahendite arvel.

(5) Kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestab toimetulekutoetuse määramiseks käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud kulude piirmäärad, mis tagavad isiku inimväärse äraelamise.

(6) Toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse elamuseaduse § 7 lõike 1 punkti 2 alusel kehtestatud eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normi ning käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud piirmäärade ulatuses arvesse järgmised jooksval kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulud:

- 1) tegelik korteriüür või hooldustasu;
- 2) kütteks ja soojaveevarustuseks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus;
- 3) tarbitud vee ja kanalisatsiooniteenuste maksumus;
- 4) tarbitud elektrienergia maksumus;
- 5) tarbitud majapidamisgaasi maksumus;
- 6) maamaksukulud, mille arvestamise aluseks on kolmekordne elamualune pind;
- 7) hoonekindlustuse kulud, mis on arvestatud kasutatavale eluruumile;
- 8) tegelik olmejäätmete veotasu

(7) Eluruumi alaliste kulude tasumisel varem tekkinud võlgnevust ei arvata toimetulekutoetuse määramisel jooksval kuul tasumisele kuuluvate eluruumi alaliste kulude hulka ja see ei kuulu katmisele toimetulekutoetuse vahendite arvel.

[RT I 2005, 54, 430- jõust. 01.01.2006]

§ 22³. Toimetulekutoetuse määramine ja maksmine

(1) Toimetulekutoetus määratakse jooksvaks kuuks. Eelnevate kuude eest toimetulekutoetust tagasiulatuvalt ei määrata.

(2) Toimetulekutoetus määratakse viie tööpäeva jooksul pärast kõigi dokumentide esitamist sellises suuruses, et üksi elaval isikul või perekonnal oleks koos perekonnaliikmete sissetulekutega tagatud sissetulek toimetulekupiiri ulatuses, pärast käesolevas seaduses nimetatud ulatuses ja struktuuris eluruumi või elamispinna alaliste kulude tasumist. Üksikisiku või perekonna poolt jooksval kuul tehtud muid kulutusi toimetulekutoetuse määramisel arvesse ei võeta.

(2¹) Toimetulekutoetuse määramisel osutab valla- või linnavalitsus toimetulekutoetuse taotlejale ja tema abivajavatele perekonnaliikmetele sotsiaalnõustamise teenust.

(3) Valla- või linnavalitsus võib jätta toimetulekutoetuse määramata:

- 1) töövõimelisele 18-aastasele kuni vanaduspensioniealisele isikule, kes ei tööta ega õpi ja on rohkem kui ühel korral ilma mõjuva põhjuseta keeldunud pakutud sobivast tööst või osalemast tööturuteenuses või valla- või linnavalitsuse korraldatavas iseseisvale toimetulekule suunatud sotsiaalteenuses või õppeprotsessis;
- 2) isikule, kellel endal või kelle eestkostetaval on õigus elatist saada, kuid kes keeldub elatise saamise kohta dokumenti esitamast või elatist sisse nõudmast;

3) kui valla- või linnavalitsuse vastav komisjon leiab, et toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonna kasutuses või omandis olevad vallas- ja kinnisasjad tagavad temale või perekonnale toimetulekuks piisavad elatusvahendid.

(4) Valla- või linnavalitsus arvestab perekonnale toimetulekutoetuse määramisel täiendava kuluna käesoleva seaduse § 22 lõikes 2¹ sätestatud isikute eluasemekulud vastavalt käesoleva seaduse § 22² lõigetes 5 ja 6 sätestatule.

(4¹) Valla- või linnavalitsus võib perekonnale toimetulekutoetuse arvestamisel võtta eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normi suuruse määramisel arvesse perekonnast õppimise tõttu ajutiselt eemalviibiva pereliikme.

(4²) Valla- või linnavalitsus ei või jätta toimetulekutoetust määramata käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 3 nimetatud põhjendusel, kui toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonna kasutuses või omandis on ainult üks aastaringsest elamiseks kasutatav eluruum ning elamiseks, õppimiseks ja töötamiseks hädavajalikud esemed.

(5) Arvestatud toimetulekutoetuse summa maksab valla- või linnavalitsus kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates toimetulekutoetuse taotlejale tema pangakontole, posti teel või sularahas, arvestades taotleja eelnevalt väljendatud vastavasisulist soovi.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 22⁴. Riigieelarvest makstavad täiendavad sotsiaaltoetused

(1) Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed käesoleva seaduse § 22 lõigete 2 ja 2¹ tähenduses on alaealised, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust 200 krooni.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud täiendavat sotsiaaltoetust maksab koos toimetulekutoetusega valla- või linnavalitsus riigieelarvest käesoleva seaduse § 42 lõike 3 alusel eraldatud vahenditest.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 23. Kohaliku omavalitsuse eelarvest makstavad täiendavad sotsiaaltoetused

(1) Valla- või linnavalitsus võib määrata ja maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi kohaliku omavalitsuse eelarvest kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestatud tingimustel ja korras.

(2) Valla- või linnavalitsus võib määrata ning maksta 18-aastase ja vanema inimese teovõimelisele hooldajale või eestkostjale hooldajatoetust kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestatud tingimustel ja korras. Hooldajatoetust ei maksta isikule, kellele on määratud puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse (RT I 1999, 16, 273; 2002, 39, 245; 61, 375) alusel raske või sügav puue.

[RT I 2004, 89, 604- jõust. 01.04.2005]

§ 23¹. Sotsiaaltoetus välisriigist Eestisse elama asunud Eesti kodanikule või eesti rahvusest isikule ja tema abikaasale, lastele ja vanematele

(1) Välisriigist Eestisse elama asunud Eesti kodanikul, eesti rahvusest isikul ja temaga koos Eestisse elama asunud abikaasal, lapsel ja vanemal, kes on jõudnud riikliku pensionikindlustuse seaduse (RT I 1998, 64/65, 1009; 2001, 9, 42) § 7 1. või 2. lõikes sätestatud vanaduspensioniiikka, on õigus igakuisele sotsiaaltoetusele rahvapensioni määras, kui isiku kuusissetulek on alla rahvapensioni määra.

(2) Taotlus käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse määramiseks esitatakse elukohajärgsele pensioniametile.

(3) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse määrab elukohajärgse pensioniameti direktor või tema asetäitja.

(4) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetus määratakse toetusele õiguse tekkimise päevast, ent tagasiulatuvalt mitte enam kui kolm kuud taotluse esitamise päevast arvates. Sotsiaaltoetus määratakse perioodiks, millal isik vastab käesoleva paragrahvi 1. lõikes sätestatud tingimustele.

(5) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetus makstakse toetusesaaja elukohajärgse pensioniameti kaudu vastavalt toetusesaaja soovile kas tema pangaarvele või posti teel.

(6) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse saaja on kohustatud kirjalikult teatama oma elukohajärgsele pensioniametile asjaoludest, mis toovad kaasa määratud sotsiaaltoetuse maksmise lõpetamise, kümne päeva jooksul asjaolude tekkimisest.

(7) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse taotlemiseks vajalike dokumentide loetelu ning määramise ja maksmise juhendi kehtestab Vabariigi Valitsus .

(8) Kulud käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetusteks kaetakse riigieelarvest Sotsiaalministeeriumi eelarve kaudu.

5. peatükk

SOTSIAALSETE ERIVAJADUSTEGA INIMESTE KAITSE

§ 24. Laste hoolekanne

(1) Laste hoolekande korraldamiseks ja laste arenguks soodsa keskkonna kujundamiseks valla- või linnavalitsus:

1) toetab last ja lapsi kasvatavaid isikuid, tehes koostööd perekonnaliikmete ja teiste isikutega ning asjaomaste asutustega;

2) töötab välja ja viib ellu lapsi arendavaid ja kaitsvaid sihtprogramme ja projekte;

3) vajaduse korral määrab lapsele või last kasvatavale isikule tugiisiku või -perekonna;

4) korraldab lapse eestkostet;

5) aitab korraldada lapsendamist;

6) korraldab lapse hooldamist perekonnas, kelle liikmete hulka laps ei kuulu.

(2) Kaasabi osutamiseks lastele, lastega perekondadele ja teistele lapsi kasvatavatele isikutele luuakse maakonna sotsiaal- ja tervishoiuosakonnas ning vastavalt vajadusele valla- ja linnavalitsuses lastekaitseametniku ametikohad. Valla- või linnavalitsuse juurde moodustatakse vajadusel nõuandva organina laste hoolekande komisjon.

(3) Käesoleva seaduse § 2 punktis 11 nimetatud lastega töötav sotsiaaltöötaja või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud lastekaitseametnik ei tohi olla isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku § 133 lõike 2 punktis 2, § 141 lõike 2 punktis 1, § 142 lõike 2 punktis 1, § 143 lõike 2 punktis 1, § 143¹ lõike 2 punktis 1, §-des 144–146 või §-des 175–178 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.

[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

§ 25. Lapse eraldamine kodust ja perekonnast

(1) Lapse võib sotsiaalteenuse ja muu abi osutamiseks eraldada kodust ja perekonnast ainult järgmiste asjaolude üheaegsel esinemisel:

1) puudused lapse hooldamisel ja kasvatamisel ohustavad lapse elu, tervist või arengut või kui laps ise oma käitumisega seab ohtu oma elu, tervise või arengu;

2) perekonna ja lapse suhtes kasutuselevõetud muud abinõud ei ole osutunud küllaldaseks või nende kasutamine ei ole võimalik;

3) lapse eraldamine perekonnast toimub lapse huvides.

(2) Kodust ja perekonnast eraldatud lapse edasise elukoha, hooldamise ja kasvatamise korraldab valla- või linnavalitsus. Lapse vanemal, võõrasvanemal, kasuvanemal või eestkostjal on õigus kaitsta lapse huviseid vastavalt perekonnaseaduses (RT I 1994, 75, 1326; 1996, 40, 773; 49, 953; 1997, 28, 422; 35, 538; 2000, 50, 317; 2001, 16, 69; RT III 2001, 15, 154; RT I 2001, 53, 307) sätestatud korrale.

(3) Ühest perekonnast pärit õed ja vennad tuleb jätta kodust ja perekonnast eraldamisel kokku, välja arvatud, kui see on vastuolus laste huvidega.

(4) Kodust ja perekonnast eraldi paigutatud lapsel on õigus saada teavet oma päritolu, eraldamise põhjuste ja tema tulevikku puudutavate küsimuste kohta.

(5) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes toodud asjaolu äralangemisel aidatakse laps koju ja perekonda tagasi.

(6) Valla- või linnavalitsus osutab vajadusel abi perekonnale, kellelt laps on ära võetud, et aidata luua eeldusi lapse tagasipöördumiseks perekonda.

(7) Lapse paigutamisel hooldamisele väljapoole kohaliku omavalitsuse halduspiirkonda hoolitseb valla- või linnavalitsus tema sidemete säilimise eest endise kodukohaga, loob lapsele tingimused sinna tagasitulekuks ja aitab kaasa tema elluastumisele.

§ 25¹. Perekonnas hooldamisele suunatav laps ja tema õigused

(1) Perekonnas hooldamisele suunatakse orb ja vanemliku hoolitsuseta laps, kelle:

1) vanemad on surnud, tagaotsitavaks kuulutatud või teadmata kadunud;

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

2) vanematele on nende piiratud teovõime tõttu määratud eestkostja;

3) vanematelt on vanema õigused ära võetud;

4) vanematelt on laps ära võetud ilma vanema õiguste äravõtmiseta või

5) vanemad kannavad eelvangistust või vangistust vanglas.

(2) Lapse perekonda hooldamisele suunamisel ja talle juhtumiplaani koostamisel arvestatakse vähemalt 10-aastase lapse soovi. Kui lapse arengutase seda võimaldab, tuleb arvestada ka noorema kui 10-aastase lapse soovi. Enne nõusoleku andmist on lapsel õigus tutvuda hooldajaks saada soovija, tema perekonna liikmete ja koduga ning saada nende kohta teavet. Hooldaja perekonda elama asumisel on lapsel õigus kaasa võtta oma isiklikud esemed.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

§ 25². Lapse perekonnas hooldajale ja tema perekonna liikmetele esitatavad nõuded ning hooldaja õigused

(1) Isik, kes soovib hooldada oma perekonnas last, kelle suhtes tal ei ole perekonnaseadusest (RT I 1994, 75, 1326; 1996, 40, 773; 49, 953; 1997, 28, 422; 35, 538; 2000, 50, 317; 2001, 16, 69; RT III 2001, 15, 154; RT I 2001, 53, 307; 2002, 53, 336; 2003, 78, 527; 2004, 14, 92; 22, 148) tulenevat ülalpidamiskohustust (edaspidi *hooldaja*), peab vastama järgmistele nõuetele:

1) ta on täieliku teovõimega, iseõigustav isik, kes elab püsivalt Eestis;

2) tal on lapse kasvatamiseks vajalikud isikuomadused;

3) temalt ei ole ära võetud vanema õigusi ega ole ära võetud last ilma vanema õiguste äravõtmiseta;

4) teda ei ole kõrvaldatud eestkostja ega hooldaja kohustuste täitmisest;

5) tema suhtes ei ole alustatud kriminaalmenetlust süüdistatavana kuriteos, mille eest seadus näeb karistusena ette vangistuse, ja ta ei ole süüdi mõistetud tahtlikult toimepandud kuriteos, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud;

[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

6) tal ei ole sõltuvust alkoholist, narkootilistest ega psühhotropsetest ainetest;

7) ta on läbinud Sotsiaalministeeriumi tunnustatud koolituse või on sellele registreerunud.

(2) Hooldaja täisealised perekonnaliikmed, kellega tal on ühine eluruum ja majapidamine, peavad vastama käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 3–6 nõuetele. Hooldaja ja tema perekonna täisealised liikmed kinnitavad oma nõuetekohasust allkirjaga. Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus võib nõuda hooldajalt ja tema perekonna täisealistelt liikmetelt nende nõuetekohasust tõendavaid dokumente.

(3) Lapse perekonnas hooldamise leping lõpetatakse juhul, kui hooldaja või tema perekonna täisealised liikmed ei vasta enam käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 nõuetele ning lepingu jätkamine on vastuolus lapse huvidega.

(4) Hooldajal on õigus saada lapse kohta tema hooldamiseks vajalikku teavet lapse elukohajärgselt valla- või linnavalitsuselt ning osaleda lapse juhtumiplaani koostamises.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

§ 25³. Lapse suunamine perekonnas hooldamisele

(1) [Kehtetu – RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(2) Hooldajaks saada soovija esitab sellekohase kirjaliku avalduse enda elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele või lapse elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele juhul, kui lapse elukoht ja hooldajaks saada soovija elukoht ei ole samas vallas või linnas.

(3) Avalduse saanud valla- või linnavalitsus hindab avalduse saamisest arvates ühe kuu jooksul hooldajaks saada soovija ja tema perekonna täisealiste liikmete vastavust käesoleva seaduse § 25² nõuetele; küsib juhul, kui lapse elukoht ja hooldajaks saada soovija elukoht ei ole samas vallas või linnas, kirjalikult teavet ja arvamust hooldajaks saada soovija ja tema perekonna liikmete kohta nende elukohajärgsest valla- või linnavalitsusest; osutab hooldajaks saada soovijale sotsiaalnõustamise teenust, külastab tema kodu ning suunab ta asjakohasele Sotsiaalministeeriumi tunnustatud koolitusele.

(4) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus otsustab hooldajaks saada soovija sobivuse last perekonnas hooldama hooldajaks saada soovija ja tema perekonna täisealiste liikmete nõuetekohasuse, sotsiaalnõustamise ning hooldajaks saada soovija kodu külastuse ja koolituse tulemuste põhjal, kui hooldajaks saada soovija on koolituse läbinud, ning sõlmib hooldajaks saada soovijaga lapse perekonnas hooldamise lepingu (edaspidi *leping*), mis on kooskõlas lapsele koostatud juhtumiplaaniga.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(5) Kui lapse elukoht ja hooldaja elukoht ei ole samas vallas või linnas, teavitab lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus kirjalikult hooldaja elukohajärgset valla- või linnavalitsust lepingu sõlmimisest.

(6) Lapse perekonnas hooldamisele ja selle korraldamisele ning hooldamisel kasutatavatele ruumidele esitatavad [nõuded kehtestab sotsiaalminister](#) .

§ 26. Puuetega isikute sotsiaalhoolekanne

(1) Puuetega isikutele teiste inimestega võrdsete võimaluste tagamiseks, nende aktiivseks osalemiseks ühiskonnaelus ja iseseisvaks toimetulekuks valla- või linnavalitsus:

- 1) loob võimalused puudest tingitud takistuste vähendamiseks või kõrvaldamiseks ravi, õpetuse ja tõlketeenustega;
- 2) loob koostöös pädevate riigiorganitega võimalused puuetega inimeste konkurentsivõimet tõstvaks kutseõpetuseks;
- 3) sobitab koostöös pädevate riigiorganitega töökohti ja loob rakenduskeskusi;
- 4) korraldab invatransporti;
- 5) tagab puuetega inimestele juurdepääsu üldkasutatavatesse hoonetesse;
- 6) määrab vajadusel tugisiku või isikliku abistaja;
- 7) korraldab eestkostet ning seab hoolduse.

(2) Valla- või linnavalitsus korraldab abi vajava puudega isiku toimetuleku sotsiaalteenuste osutamise, sotsiaaltoetuste maksmise, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi osutamise teel.
[RT I 2004, 89, 604- jõust. 01.04.2005]

§ 27. Vanurite sotsiaalhoolekanne

- (1) Vanurite toimetulekule kaasaaitamiseks neile harjumuspärasel keskkonnas ning teiste inimestega võrdväärseks eluks valla- või linnavalitsus:
- 1) loob võimalused odavamaks toitlustamiseks;
  - 2) tagab osutatavate teenuste kohta informatsiooni kättesaadavuse ja loob võimalused sotsiaalteenuste kasutamiseks;
  - 3) loob võimalused suhtlemiseks ja huvialaseks tegevuseks;
  - 4) tagab hoolekandeasutustes elavatele vanuritele turvalisuse, iseseisvuse, nende eraelu austamise ja võimaluse osaleda nende elukeskkonda ja tulevikku puudutavate otsuste tegemisel.

§ 28. Kinnipidamiskohast vabanenute ja teiste sotsiaalabi vajavate isikute sotsiaalhoolekanne

Kinnipidamiskohast vabanenutele ja teistele sotsiaalabi vajavatele isikutele osutatakse vastavalt nende vajadustele käesolevas seaduses ettenähtud sotsiaalteenuseid või antakse sotsiaaltoetusi või vältimatut sotsiaalabi, samuti osutatakse abi töö leidmisel, määratakse tugisik, vajadusel luuakse varjupaigad.

§ 28¹. Vältimatu sotsiaalabi osutamine

- (1) Isikule, kes on sattunud sotsiaalselt abitusse olukorda elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu, osutatakse vältimatut sotsiaalabi.
- (2) Vältimatut sotsiaalabi osutavad valla- või linnavalitsuse määratud või volitatud isikud või asutused.
- (3) Vältimatut sotsiaalabi osutatakse isikule seni, kuni ta ei ole enam elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu sotsiaalselt abitus olukorras.

6. peatükk ASJAAJAMISE KORD

§ 29. Abi osutamise kord

Isiku pöördumisel valla- või linnavalitsuse poole on viimane kohustatud:

- 1) hindama isiku abivajadust;
  - 2) andma teavet asjaajamise kohta;
  - 3) vajaduse korral suunama isiku pädeva asutuse või isiku juurde;
  - 4) tegema isiku nõusolekul koostööd isikute või asutustega, kes aitavad isikul saada tema vajadustele vastavat abi.
- [RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

§ 29¹. Abi osutamine juhtumikorralduse põhimõttel

(1) Kui isik vajab iseseisva toimetuleku parandamiseks pikaajalist ja mitmekülgset abi, mis hõlmab ka sotsiaalteenuse või -toetuse määramise vajadust, kasutatakse abi osutamisel juhtumikorralduse põhimõtet.

- (2) Abi osutamine juhtumikorralduse põhimõttel hõlmab:
- 1) isiku juhtumi hindamist;
  - 2) eesmärkide püstitamist ja tegevuste planeerimist;
  - 3) juhtumiplaani ja selle juurde kuuluva tegevuskava koostamist;
  - 4) isiku nõustamist ja juhendamist tegevuskava täitmisel;
  - 5) tegevuste läbiviimist erinevate isikute või asutuste poolt;
  - 6) tulemuste hindamist ja vajaduse korral juhtumiplaani ning selle juurde kuuluva tegevuskava muutmist.

(3) Juhtumiplaan on kirjalik dokument, mis koosneb hinnangust isiku abivajadusele ja tema probleemide lahendamist käsitlevast tegevuskavast. Juhtumiplaan on informatiivse tähendusega.

(4) Juhtumiplaanile kirjutavad alla kohaliku omavalitsusüksuse sotsiaalvaldkonnaga tegelev ametnik või kohaliku omavalitsusüksuse volitatud isik ning isik, kellele juhtumiplaan on koostatud. Abivajav isik kinnitab allkirjaga, et ta on tutvunud juhtumiplaani sisuga ning et ta osaleb juhtumiplaanis nimetatud tegevuste elluviimisel.

(5) Juhtumiplaani vormi [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#) .
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

§ 29². Alaealise isiku juhtumiplaan

(1) Alaealisele isikule juhtumiplaani koostamisel lähtutakse käesoleva seaduse §-s 29¹ sätestatud, arvestades käesolevas paragrahvis toodud erisusi.

(2) Enne asenduskoduteenusele või käesoleva seaduse §-s 25³ nimetatud perekonnas hooldamisele suunamist koostab lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus igale lapsele juhtumiplaani.

(3) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus täiendab lapse juhtumiplaani pärast lapse asenduskoduteenusele suunamist vastavalt asenduskoduteenuse osutaja ettepanekutele. Asenduskoduteenusele või käesoleva seaduse §-s 25³ nimetatud perekonnas hooldamisele suunatud lapse juhtumiplaan vaadatakse üle vähemalt üks kord aastas.

(4) Asenduskoduteenusele suunatud lapsele koostatud juhtumiplaan on asenduskoduteenuse halduslepingu lisa. Perekonnas hooldamisele suunatud lapsele koostatud juhtumiplaan on käesoleva seaduse § 25³ lõikes 4 nimetatud lepingu lisa.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

§ 30. Andmete esitamine

(1) Isik esitab valla- või linnavalitsusele andmed, mis on vajalikud sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi saamiseks.

(2) Sotsiaalhoolekandeametnikul on õigus saada isiku kohta talle abi andmiseks vajalikke täiendavaid andmeid teistelt juriidilistelt ja füüsilistelt isikutelt, kui nende andmete avaldamine ei ole seadusega keelatud.

(3) Sissetulekuid tõendavate dokumentide ja elukoha andmete õigsuse kahtluse korral esitab valla- või linnavalitsus need kontrollimiseks vastavalt Maksu- ja Tolliameti piirkondlikule struktuuriüksusele või rahvastikuregistri volitatud töötlejale.

(4) [Kehtetu – [RT I 2002, 61, 375](#)- jõust. 01.08.2002]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud andmed kantakse sotsiaalregistrisse Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

(5¹) Andmed lapsehoiuteenuse kasutamise ja osutamise kohta kantakse lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteemi.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.08.2007]

(6) Teadvalt andmete varjamise või valeandmete esitamise korral toetust ei maksta.

(7) Kui toetus maksti isikule käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud asjaoludel, tagastab isik saadu vabatahtlikult. Kui isik keeldub saadut vabatahtlikult hüvitamast, võib valla- või linnavalitsus teha isikule ettekirjutuse.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib valla- või linnavalitsus anda ettekirjutuse sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(9) [Kehtetu – [RT I 2005, 39, 308](#)- jõust. 01.01.2006]

30¹. Lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteem

(1) Lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteemi eesmärgiks on lapsehoiuteenuste kättesaadavuse parandamine, lapsehoiuteenuste osutamise efektiivsuse ning läbipaistvuse tõstmine, teenuse osutajate ja kasutajate operatiivne informeerimine lasteaegade täituvusest, alternatiivsetest lapsehoiuvõimalustest ja kvalifitseeritud lapsehoidjatest nii riigi kui ka kohalike omavalitsuste lõikes.

(2) Lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteemi asutab ja infosüsteemi põhimääruse [kinnitab Vabariigi Valitsus](#) .

(3) Lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteemi vastutavaks töötlejaks on Siseministerium.

(4) Lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteemi volitatud töötleja määrab regionaalministri ettepanekul Vabariigi Valitsus. Volitatud töötleja määramine toimub halduskoostöö seaduses sätestatud korras.

(5) Infosüsteemi nõuetekohaseks talituseks vajalik andmete ulatus ja töötlemise kord kehtestatakse infosüsteemi põhimäärusega.

(6) Lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteemi asutamise ja pidamise kulud kaetakse riigieelarvest.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.08.2007]

§ 31. Isiku kaasamine ja tema arvamuse ärakuulamine

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(1) Sotsiaalhoolekannet puudutava küsimuse lahendamisel kaasatakse isikule sobivaima abi leidmiseks abivajav isik ja tema nõusolekul isiku pereliikmed. Nimetatud küsimuse lahendamisel tuleb ära kuulata isiku arvamus.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(2) Last, eestkostetavat või hooldatavat puudutava küsimuse lahendamisel tuleb ära kuulata vanema ja kasuvanema, eestkostja või hooldaja arvamus.

(3) Sotsiaalhoolekannet puudutav küsimus võidakse lahendada käesoleva paragrahvi 1. ja 2. lõikes nimetatud isikuid ära kuulamata, kui see ei ole lahendamiseks vajalik või kui lahendamist ei või selle kiireloomulisuse tõttu edasi lükata.

§ 32. Isiku tahte arvestamine

(1) Sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste ja muu abi andmisel arvestatakse isiku tahet, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 19, 20 ja 25 sätestatud juhud.

(2) Last puudutava küsimuse lahendamisel tuleb arvestada vanema, vanema puudumisel kasuvanema või eestkostja soovi, samuti vähemalt 10-aastase lapse enda soovi. Lapse eraldamisel kodust ja perekonnast tuleb arvestada ka noorema kui 10-aastase lapse soovi, kui lapse arengutase seda võimaldab.

§ 33. Otsuse tegemine ja põhjendamine

(1) Sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi andmise või sellest keeldumise määrab valla- või linnavalitsuse poolt volitatud ametnik. Sotsiaalhoolekannet taotleva isiku nõudmisel otsustab küsimuse valla- või linnavalitsuse vastav komisjon.

(2) Otsus peab olema põhjendatud ning tuginema seadustele ja muudele õigusaktidele. Otsuse tegemisel võib võtta aluseks isiku rehabilitatsiooniplaani või juhtumiplaani.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(3) Lõikes 1 nimetatud ametniku või komisjoni otsusega mittedõustumisel on taotlejal õigus esitada vaie maavanemale.

§ 34. Otsuse teatamine

(1) Otsus tehakse asjaosalisele isikule teatavaks isiku vanust ja arengutaset arvestaval ja talle arusaadaval viisil.

(2) Sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi andmisest keeldumise otsus tehakse isikule teatavaks kirjalikus vormis viie tööpäeva jooksul, arvates otsuse tegemise päevast.
[RT I 2004, 89, 604- jõust. 01.04.2005]

§ 35. Õigus saada teavet sotsiaalhoolekandeleaste dokumentide kohta

(1) Isikul on õigus saada teavet hoolekandetöötaja valduses olevatest, samuti sotsiaalhoolekandeaustuses olevatest tema kohta käivatest dokumentidest.

(2) Hoolekandetöötajal on õigus keelduda käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud teabe andmisest, kui see on vastuolus sotsiaalhoolekannet saava isiku huvidega.

§ 36. Saladuse pidamise kohustus

Hoolekandetöötaja võib avaldada andmeid sotsiaalhoolekannet saava isiku või perekonna kohta ainult juhul, kui nende avaldamata jätmine ohustab teise isiku elu või tervist või kui andmed on seotud kuriteo toimepanemisega.

§ 37. Abivajadusest teatamise kohustus

Abi vajava isiku perekonnaliikmed, kohtunik, politseinik, prokurör, ravi- või haridusasutuse juht või muu ametiisik on kohustatud teatama sotsiaalhoolekannet vajavast isikust või perekonnast isiku või perekonna elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele.

§ 37¹. Riiklik järelevalve nakkushaiguste tervisekontrolli üle

(1) Riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse § 12⁷ lõikes 5 ja § 15¹⁰ lõikes 9 sätestatud tervisekontrolli läbimise üle teostab Tervisekaitseinspeksioon selleks volitatud järelevalveametniku kaudu.

(2) Järelevalveametnikul on õigus:

- 1) kontrollida käesoleva seaduse § 12⁷ lõikes 5 ja § 15¹⁰ lõikes 9 sätestatud nõuete täitmist, teatades sellest lapsehoiuteenuse osutajale vähemalt 24 tundi ette;
- 2) saada järelevalve teostamiseks vajalikku informatsiooni, tutvuda dokumentide originaalidega ja saada neist ärakirju;
- 3) teha lapsehoiuteenuse osutajale ettekirjutusi käesoleva seaduse § 12⁷ lõikes 5 ja § 15¹⁰ lõikes 9 sätestatud nõuete rikkumise lõpetamiseks, edasiste rikkumiste ärahoidmiseks ja rikkumise tagajärgede kõrvaldamiseks;
- 4) kohaldada asendustäitmist ja sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

(3) Järelevalveametnik võib järelevalve käigus teha teenuse osutajale kirjaliku ettekirjutuse, milles peavad sisalduma käesoleva seaduse § 38² lõikes 1 nimetatud andmed. Andmed ettekirjutuse kohta kantakse majandustegevuse registrisse vastavalt majandustegevuse registri seaduse §-s 9 sätestatudle.

(4) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on järelevalveametnikul õigus kohaldada asendustäitmist ja sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 38. Sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi kvaliteedi tagamine

(1) Maavanem kontrollib tema halduspiirkonnas osutatavate sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi kvaliteeti.

(2) Puuduste ilmnemisel võib maavanem teha ettepaneku tegevuslitsentsi omava teenuste osutaja tegevuslitsentsi peatamiseks või kehtetuks tunnistamiseks ning vastava lepingu täitmise peatamiseks või lõpetamiseks või teha ettekirjutuse puuduste kõrvaldamiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib maavanem rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud korras.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 38¹. Riiklik järelevalve rehabilitatsiooniteenuse osutamise üle

(1) Riiklikku järelevalvet rehabilitatsiooniteenuse osutaja poolt, kes ei ole Sotsiaalkindlustusamet, käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmise üle teostab Sotsiaalkindlustusamet selleks volitatud järelevalveametniku kaudu.

(2) Järelevalveametnikul on õigus:

- 1) kontrollida käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmist kohapeal, teatades sellest rehabilitatsiooniteenuse osutajale vähemalt 24 tundi ette;
- 2) saada järelevalve teostamiseks vajalikku informatsiooni, tutvuda dokumentide originaalidega ja saada nende ärakirju;
- 3) teha rehabilitatsiooniteenuse osutajale ettekirjutusi käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete rikkumise lõpetamiseks, edasiste rikkumiste ärahoidmiseks ja rikkumise tagajärgede kõrvaldamiseks.

(3) Järelevalveametnik on kohustatud esitama vormikohase ametitõendi, mille on välja andnud Sotsiaalkindlustusameti peadirektor. [Järelevalveametniku ametitõendi vormi kehtestab sotsiaalminister](#).

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 38². Ettekirjutus rehabilitatsiooniteenuse osutajale

(1) Sotsiaalkindlustusameti järelevalveametnik võib järelevalve käigus teha rehabilitatsiooniteenuse osutajale kirjaliku ettekirjutuse, milles peavad sisalduma järgmised andmed:

- 1) ettekirjutuse koostaja nimi ja ametikoht ning järelevalveasutuse nimetus ja aadress;
- 2) ettekirjutuse tegemise koht ja kuupäev;
- 3) ettekirjutuse tegemise aluseks olevad asjaolud või viide dokumendile, kus need on kajastatud, ning viide õiguslikule alusele;

- 4) ettekirjutuse resolutsioon, milles tuuakse välja ettekirjutusest tulenevad kohustatud subjekti kohustused ja nende täitmise tähtaeg;
- 5) viide haldussunnivahendite kohaldamise võimalusele ettekirjutuses sisalduva kohustuse täitmata jätmise korral;
- 6) ettekirjutuse vaidlustamise kord ja tähtaeg;
- 7) ettekirjutuse koostaja allkiri.

(2) Kui järelevalveametnik teeb ettekirjutuse ettevõtjale, kes on registreeritud rehabilitatsiooniteenuse osutajana majandustegevuse registris, kannab ta andmed ettekirjutuse kohta registrisse vastavalt majandustegevuse registri seaduses sätestatule.

(3) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on järelevalveametnikul õigus kohaldada asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud korras asendustäitmist ja sunniraha. Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

(4) Ettekirjutuses kehtestatud olulise kohustuse täitmata jätmise korral võib Sotsiaalkindlustusameti järelevalveametnik teha ettepaneku rehabilitatsiooniteenuse osutaja registreeringu kustutamiseks. [RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 38³. Lapsehoiuteenuse ja asenduskoduteenuse osutamise ülejärelevalve teostajaja tema õigused

(1) Järelevalvet lapsehoiuteenuse ja asenduskoduteenuse käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele vastavuse üle teostab teenuse osutaja tegevuskoha järgne maavanem või tema volitatud ametnik.

(2) Maavanemal või tema volitatud ametnikul on õigus:

- 1) kontrollida käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmist kohapeal, teatades sellest teenuse osutajale vähemalt 24 tundi ette;
- 2) saada järelevalve teostamiseks vajalikku teavet, tutvuda dokumentide originaalidega ja saada neist ärakirju;
- 3) teha teenuse osutajale ettekirjutusi käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete rikkumise lõpetamiseks, edasise rikkumise ärahoidmiseks ja rikkumise tagajärgede kõrvaldamiseks;
- 4) kohaldada asendustäitmist ja sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 38⁴. Ettekirjutus lapsehoiuteenuse ja asenduskoduteenuse osutajale

(1) Teenuse osutaja asukohajärgne maavanem või tema volitatud ametnik võib järelevalve käigus teha teenuse osutajale kirjaliku ettekirjutuse, milles peavad sisalduma ettekirjutuse koostaja nimi ja ametikoht ning käesoleva seaduse § 38² lõike 1 punktides 2–7 nimetatud andmed. Andmed ettekirjutuse kohta kantakse majandustegevuse registrisse vastavalt majandustegevuse registri seaduse §-s 9 sätestatule.

(2) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on maavanemal või tema volitatud ametnikul õigus kohaldada asendustäitmist ja sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 39. Politsei kohustus osutada vajaduse korral abi

Politsei on kohustatud osutama vajaduse korral hoolekandetöötajale abi isiku eluruumi või muusse asupaika sisenemiseks isiku enda või teiste inimeste tervise kaitseks.

7. peatükk

SOTSIAALHOOLEKANDE FINANTSEERIMINE, SOTSIAALHOOLEKANDE KULUDE HÜVITAMINE

§ 40. Sotsiaalhoolekande finantseerimine

Sotsiaalhoolekannet finantseeritakse:

- 1) kohalike omavalitsuste eelarvetest;
- 2) riigieelarvest;
- 3) vabatahtlikult sotsiaalhoolekandega tegelevate juriidiliste ja füüsiliste isikute vahenditest;
- 4) muudest vahenditest.

§ 41. Finantseerimine kohaliku omavalitsuse eelarvest

Kohaliku omavalitsuse eelarvest kaetakse omavalitsusüksuse sotsiaalhoolekandekulud, mida ei finantseerita riigieelarvest vastavalt käesoleva seaduse §-s 42 sätestatule.

§ 42. Finantseerimine riigieelarvest

(1) Sotsiaalhoolekandekulude riikliku finantseerimise maht määratakse kindlaks vastava eelarveaasta riigieelarve seadusega.

(2) Riigieelarvest kaetakse riigi sotsiaalhoolekande juhtimise kulud, riiklike sotsiaalprogrammide ja -projektide kulud, riigi finantseeritavate sotsiaalteenuste kulud, riiklike sotsiaaltoetuste kulud, muude riiklike sotsiaalhoolekande ülesannete täitmise ja ürituste kulud.

(3) Riigieelarvest eraldatakse valla- ja linnaelarvetele vahendid üksi elavatele isikutele ja perekondadele puuduse korral sotsiaaltoetuste maksmiseks lähtuvalt Riigikogu kehtestatud toimetulekupiirist ja käesoleva seadusega kehtestatud toimetulekutoetuse maksmise tingimustest.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud vahendite ülejäägi korral võib valla- või linnavalitsus maksta abivajavatele isikutele toimetuleku soodustamiseks sotsiaaltoetusi või osutada sotsiaalteenuseid kohaliku omavalitsuse kehtestatud tingimustel ja korras.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 43. Juriidiliste ja füüsiliste isikute poolt sotsiaalhoolekandeks tehtud kulude katmine

(1) Juriidilised ja füüsilised isikud, kes tegelevad sotsiaalhoolekandega vabatahtlikult, katavad nende poolt tehtud sotsiaalhoolekandekulud omavahendite arvelt.

(2) Sotsiaalministeerium, maavanem ja valla- või linnavalitsus võivad sõlmida lepinguid sotsiaalhoolekandeks käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud juriidiliste ja füüsiliste isikutega, samuti teiste juriidiliste ja füüsiliste isikutega ning eraldada neile rahalisi ja materiaalseid vahendeid sotsiaalhoolekandega seotud kulude katteks.

§ 44. Muud finantseerimisallikad

(1) Sotsiaalhoolekande finantseerimiseks võidakse kasutada mitmesuguste fondide, sihtkapitalide, samuti mittetulunduslikust tegevusest, annetustest ja sponsorusel laekunud vahendeid ning sotsiaalteenuseid või muud abi taotleva isiku vahendeid.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud vahendid peavad olema arvele võetud, nende kasutamise üle tuleb pidada arvestust ning vastaval riigiorganil ja valla- või linnavalitsusel on õigus nende kasutamist kontrollida.

§ 45. Sotsiaalteenuste eest võetav tasu

(1) Isikult võib võtta temale või tema perekonnale osutatava sotsiaalteenuse eest tasu. Võetav tasu oleneb teenuse mahust, maksumusest ja teenust saava isiku ning tema perekonna majanduslikust olukorrast. Isikult sotsiaalteenuse eest tasu võtmise otsustab teenust osutav või teenuse eest tasuv asutus.

(2) Riigieelarvest rahastatavate sotsiaalteenuste eest võetava tasu piirmäärad ja laekumise korra [kehtestab sotsiaalminister](#) .

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 46. Sotsiaalhoolekandekulude hüvitamine

(1) Sotsiaalteenuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi osutajal on õigus saada tasu tehtud kulude eest isiku elukohajärgselt valla- või linnavalitsuselt. Viimasel ei ole õigust keelduda nende kulude hüvitamisest, kui abi andmisel on kinni peetud seaduses või muudes õigusaktides või lepingus ettenähtud abi andmise viisidest ja ulatusest.

(2) Riigieelarvest rahastatavate sotsiaalhoolekandekulude, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 11², 12² ja 15² nimetatud riigi rahastatavaid sotsiaalteenuseid saama õigustatud isikutele teenuse osutamise kulud, hüvitamise korra [kehtestab sotsiaalminister](#) .

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

8. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 47. [Kehtetu – RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 48. Rakendamine

(1) Sotsiaalhoolekande seadus jõustub 1995. aasta 1. aprillil.

(2) Seaduses ettenähtud sotsiaalhoolekannet teostatakse riigi ja kohalike omavalitsuste eelarvetest ning muudest allikatest eraldatavate rahaliste vahendite ulatuses.

(3) Riigi poolt osutatava sotsiaalhoolekande üleandmine kohalikele omavalitsustele toimub järk-järgult, suunates samal ajal sinna vahendid valla- ja linnaeelarve seaduse (RT I 1993, 42, 615; 1995, 17, 234; 1997, 40, 619; 2000, 7, 40; 2001, 56, 332) ja riigieelarve seaduse (RT I 1999, 55, 584; 92, 824; 2000, 55, 360) sätete kohaselt.

(4) Enne käesoleva seaduse jõustumist vastuvõetud ja kehtivates õigusaktides kasutatud mõistet «sotsiaalhooldus» rakendatakse alates 1995. aasta 1. aprillist mõiste «sotsiaalhoolekanne» tähenduses.

(5) Enne 2005. aasta 1. jaanuari sõlmitud lapse perekonnas hooldamise leping kehtib kuni selles märgitud tähtpäevani, kuid mitte kauem kui 2007. aasta 1. jaanuarini.

(6) Kuni 2005. aasta 1. märtsini tagavad Sotsiaalministeerium ja Sotsiaalkindlustusamet käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikutele rehabilitatsiooniteenuse osutamise 2004. aastal kehtinud tingimustel ja korras.

(7) 2005. aastal finantseeritakse rehabilitatsiooniteenuse osutamist käesoleva seaduse § 46 lõike 2 alusel sätestatud tingimustel ja korras kuni Vabariigi Valitsuse poolt käesoleva seaduse § 11² lõike 2 alusel määruse kehtestamiseni.

(8) Käesoleva seaduse §-s 11⁸ sätestatud majandustegevuse registris rehabilitatsiooniteenuse osutajana registreerimise nõuet kohaldatakse alates 2005. aasta 1. märtsist.

(9) Käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 1 nimetatud isikule, kes töötas ajavahemikus 2004. aasta 8. detsembrist kuni 2005. aasta 1. märtsini rehabilitatsiooniasutuses psühholoogina, kohaldatakse käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 1 sätestatud haridusnõudeid alates 2008. aasta 1. juulist. Kuni 2008. aasta 1. juulini kohaldatakse enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud nõudeid.

(10) Käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 3 nimetatud isikule, kes töötas ajavahemikus 2004. aasta 8. detsembrist kuni 2005. aasta 1. märtsini rehabilitatsiooniasutuses sotsiaaltöötajana, kohaldatakse käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 3 sätestatud haridusnõudeid alates 2008. aasta 1. juulist. Kuni 2008. aasta 1. juulini kohaldatakse enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud nõudeid.

(11) Käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 4 nimetatud isikule, kes töötas ajavahemikus 2004. aasta 8. detsembrist kuni 2005. aasta 1. märtsini rehabilitatsiooniasutuses tegevusterapeutina või tegevusterapeuti assistendina, kohaldatakse käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 4 sätestatud haridusnõudeid alates 2012. aasta 1. juulist. Kuni 2012. aasta 1. juulini kohaldatakse enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud nõudeid.

(12) Kuni 2008. aasta 1. juulini võib lisaks käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 6 sätestatud nõuetele vastavale isikule rehabilitatsioonimeeskonda kuuluda füsioterapeut, kes vastab enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud haridusnõuetele või omab riiklikult tunnustatud keskeriharidust õenduses, spetsialiseerumisega taastusravile või füsioteraapiale.

(13) Käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 7 nimetatud isikule, kes töötas ajavahemikus 2004. aasta 8. detsembrist kuni 2005. aasta 1. märtsini rehabilitatsiooniasutuses eripedagoogi, logopeedi või pedagoogina, kohaldatakse käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 7 sätestatud haridusnõudeid alates 2008. aasta 1. juulist. Kuni 2008. aasta 1. juulini kohaldatakse enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud nõudeid.

(14) Enne 2007. aasta 1. jaanuari koostatud rehabilitatsiooniplaani puhul loetakse, et raske või sügava puudega lapsel on hooldusteenuste vajadus, kui lapse rehabilitatsiooniplaani osas „Hinnang kliendi tegevusvõimest tulenevale kõrvalabi, juhendamise ja järelevalve vajadusele” kajastub vähemalt üks kõrvalabi vajadus (välja arvatud suhtlemisel) vähemalt igal ööpäeval.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(15) Lapsehoidjana tegutseda sooviv isik, kes vastab vähemalt käesoleva seaduse § 15⁹ lõikes 4 sätestatud nooremkasvatajale kehtestatud nõuetele, peab § 12⁷ lõikes 3 nimetatud nõude täitma 2009. aasta 1. jaanuariks. [RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(16) Kuni 2010. aasta 1. jaanuarini võib asenduskodu pere koosneda kuni kümnest lapsest. 2010. aasta 1. jaanuarist kuni 2015. aasta 1. jaanuarini võib asenduskodu pere koosneda kuni kaheksast lapsest. [RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(17) Käesoleva seaduse § 15⁹ lõikes 1 nimetatud kasvatusala töötaja, kes töötab käesoleva seaduse § 15⁹ lõigetes 3–6 nimetatud ametikohal ja on asunud omandama ametikohal nõutavat haridust, peab haridusnõude täitma 2009. aasta 1. juuliks. Nimetatud tähtpäevaks haridusnõude täitmata jätmise korral viiakse kasvatusala töötaja üle tema haridustasemele vastavale ametikohale. [RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(18) Kasvatusala töötajal, kes on 2007. aasta 1. jaanuaril töö- või käsunduslepingulises suhtes asenduskoduteenuse osutajaga ja kellel on keskharidus ning kellel tekib õigus riiklikule vanaduspensionile enne 2012. aasta 1. jaanuari, on õigus töötada nooremkasvataja ametikohal kuni riiklikule vanaduspensionile jäämiseni. [RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(19) Käesoleva seaduse § 15¹⁰ lõikes 1 nimetatud perevanem peab asenduskoduteenuse osutamisele asumisel olema registreerunud käesoleva seaduse § 15¹⁰ lõike 2 punktis 3 nimetatud koolitustele ning täitma haridusnõuded ja läbima käesoleva seaduse § 15¹⁰ lõike 2 punktis 3 nimetatud koolitused hiljemalt 2010. aasta 1. juuliks. [RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(20) Lapsehoiuteenuse või asenduskoduteenuse osutajale, kellel 2007. aasta 1. jaanuari seisuga on lapsehoiuteenuse või asenduskoduteenuse osutamine põhikirja- või põhimääruse järgne tegevus, kohaldatakse tegevusloa omamise nõuet 2007. aasta 1. juulist. [RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(21) Käesoleva seaduse §-s 10¹, § 12⁷ lõikes 4¹, § 15¹⁰ lõikes 8¹, § 21³ lõike 2 punktis 6, § 21⁵ lõike 1 punktis 1¹, § 24 lõikes 3 ja § 25² lõike 1 punktis 5 kehtestatud piirangud isiku töölevõtmisel, teenuse osutamisel või tegevusloa väljastamisel kehtivad pärast sätete jõustumist lastega seotud tööle asuva isiku kohta. [RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]